

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ZNALOSTI PRACOVNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
V OBLASTI POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI**

Autor práce: Iveta Šilhánková, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinované studium
Vedoucí práce: Mgr. Helena Layerová
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Heleně Layerové, za cenné rady, připomínky, trpělivost, a metodické vedení práce, čas který mi věnovala při zpracování mé bakalářské práce. Díky jejímu laskavému přístupu a pochopení mě k psaní velice motivovala a práce mě bavila.

ABSTRAKT

ŠILHÁNKOVÁ, I. *Znalosti pracovníků bezpečnostních složek v oblasti poskytování první pomoci: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 72 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Helena Layerová.

Klíčová slova: bezpečnostní složky, akutní stavy první pomoci, první pomoc

Tématem bakalářské práce je analýza znalostí pracovníků bezpečnostních složek v oblasti poskytování první pomoci. Teoretická část práce popisuje bezpečnostní složky České republiky, dále pak druhy první pomoci, zásady poskytování první pomoci a informace pro poskytování první pomoci při mimořádných událostech. Obsahuje přehled jednotlivých akutních stavů a postupy pro správné poskytnutí první pomoci podle aktuálních doporučení. Záměrem empirické části práce je za využití dotazníkových šetření zjistit, jaké mají pracovníci Policie České republiky a obecní policie znalosti v oblasti poskytování první pomoci a získané výsledky analyzovat a provést jejich komparaci. Z analýzy výsledků jsou patrné rozdíly ve znalostech respondentů. Našly se otázky, kde byly odpovědi respondentů správné, bohužel bylo dost otázek, kde vyšlo najevo, že strážníci a policisté neznají základní pojmy, postupy a informace v oblasti první pomoci. Doporučením pro praxi je proto zvýšit frekvenci proškolení pracovníků bezpečnostních složek v problematice první pomoci.

ABSTRACT

ŠILHÁNKOVÁ, I. *Knowledge of Workers of Security Forces in the Field of First Aid: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2016. 72 p. Supervisor: Mgr. Helena Layerová.

Keywords: security forces, urgent conditions of first aid, first aid

The topic of this thesis is to analyze the knowledge of law enforcement professionals on providing first aid. The theoretical part describes security forces of the Czech Republic, kinds of first aid, its principles and information about provision of it in emergencies. It provides an overview of a variety of acute conditions and procedures for proper first aid according to current recommendations. The purpose of the empirical part of the thesis is to use survey to find out, what kind of knowledge do employees of the Czech Police and municipal police have about first aid, analyze the results and make their comparison. According to the analysis of results, there are noticeable differences in knowledge of respondents. There were some issues where respondents' answers were correct, unfortunately, there have been quite a lot of questions where it turned out that police officers and police do not know the basic concepts, procedures and information about first aid. Therefore, recommendations are to increase the frequency of trainings of security forces in the issues of first aid.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY	11
2.1 Ministerstvo vnitra České republiky.....	11
2.2 Policie České republiky.....	11
2.3 obecní a městské policie	12
2.4 Armáda České republiky	14
2.5 Vojenská policie.....	15
2.6 Vojenský záchranný útvar.....	16
2.7 Vězeňská služba a justiční stráž.....	17
2.8 Tajné služby.....	18
2.9 Bezpečnostní informační službu.....	19
2.10 Vojenské zpravodajství.....	20
2.11 úřad pro zahraniční styky a informace.....	21
3 PRVNÍ POMOC	23
3.1 Druhy první pomoci.....	23
3.2 Zásady poskytování první pomoci.....	24
3.3 Poskytování první pomoci při mimořádných událostech	25
4 AKUTNÍ STAVY V PRVNÍ POMOCI	28
4.1 Poruchy vědomí.....	28
4.2 Základní neodkladná resuscitace.....	29
4.3 Ošetření ran.....	31
4.4 Krvácení a jeho zástava.....	33
4.5 Poranění mozku.....	34
4.6 Poranění páteře.....	35
4.7 Popáleniny a opařeniny.....	36
4.8 Poranění elektrickým proudem.....	37
4.9 Omrzliny.....	39
4.10 Tonutí.....	40
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	42
5.1 Typ výzkumu.....	42
5.2 Místo a čas dotazníkového šetření.....	42

5.3 Struktura dotazníku.....	42
6 VYHODNOCENÍ A KOMPRACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	43
7 ZÁVĚRY ŠETŘENÍ.....	65
ZÁVĚR.....	67
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	69
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Bezpečnost se obecně chápe jako garantovaná schopnost, která se snaží zamezit tomu, aby konkrétní riziko překročilo stanovenou mez. Potencionální hrozby mohou být zaměřeny proti svrchovanosti státu, životnímu prostředí, obyvatelstvu, majetku, vnitřnímu pořádku, plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a dalším společenským zájmům. Proto by si každý stát, popřípadě mezinárodní organizace, měl přichystat efektivní řešení případných ohrožení. Mezinárodní organizace a stát jsou chápány jako odpovědné subjekty pro zaručení bezpečnosti.

Do bezpečnostních složek našeho státu řadíme Ministerstvo vnitra České republiky, obecní a městské policie, Armádu České republiky, Vojenskou policii, Vojenský záchranný útvar, Vězeňskou službu a justiční stráž, Tajné služby, Bezpečnostní informační služby, Vojenské zpravodajství a úřad pro zahraniční styky a informace. Všechny tyto složky zajišťují především bezpečnost České republiky.

Se zajištěním bezpečnosti úzce souvisí krizové řízení, jehož součástí je i problematika poskytování první pomoci při ohrožení zdraví nebo životů lidí. Téma poskytování první pomoci je trvale aktuální. Riziko vzniku zdravotní problémů platí pro každého a každou situaci, a právě především pracovníci bezpečnostních složek musí být z povahy svého povolání na takové situace dokonale připraveni. Musí být proškoleni a připraveni poskytnout první a neodkladnou pomoc občanům, ale také svým kolegům, které mohou během výkonu služby postihnout specifická zranění, jako například střelná nebo řezná zranění. Musí být připraveni na zásahy při mimořádných událostech, kde je nutné postupovat správně a profesionálně.

Poskytování první pomoci se řídí standardy první pomoci, které byly naposledy vydány aktualizované Českým červeným křížem v roce 2012 a tzv. Guidelines KPR – doporučenými postupy pro základní (laickou) a rozšířenou (odbornou) neodkladnou resuscitaci a první pomoc, které vydává ERC (European Resuscitation Council) a přebírá Česká resuscitační rada. Nejnovější aktualizovaná doporučení k resuscitaci a první pomoci byla vydána 15. 10. 2015.

Otázkou je, zda jsou pracovníci bezpečnostních složek v praxi skutečně na poskytování první pomoci prakticky dostatečně a pravidelně připravováni, zda mají dostatek znalostí a dovedností a dodržují správné standardní doporučené postupy.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bakalářská práce na téma „Znalosti pracovníků bezpečnostních složek v oblasti poskytování první pomoci“ zjišťuje a analyzuje úroveň znalostí poskytování první pomoci u pracovníků bezpečnostních složek.

Hlavním cílem práce je zjistit znalosti pracovníků bezpečnostních složek v oblasti poskytování první pomoci, především znalosti základních pojmů, postupů a informací o poskytování první pomoci. Dalším cílem bakalářské práce je vytvoření přehledného materiálu o poskytování první pomoci pro pracovníky všech bezpečnostních složek.

V teoretické části práce definuji pojem první pomoci, uvedu postupy a zásady poskytování první pomoci. Dále definuji všechny bezpečnostní složky a uvedu zásady bezpečnosti poskytování první pomoci při mimořádných událostech. Následně v této části práce definuji také všechny akutní stavy, kterými jsou základní neodkladná resuscitace, poruchy vědomí, rány, krvácení, poranění mozku, poranění páteře, popáleniny a opařeniny, poranění elektrickým proudem, omrzliny a tonutí.

Cílem praktické části bakalářské práce je analýza dotazníkového šetření, které bude provedeno u vybraných bezpečnostních složek Policie České republiky a městská (obecní) policie. Hlavním cílem bakalářské práce je vyhodnotit, jak každá výše uvedená bezpečnostní složka umí poskytovat první pomoc a poté dojde k porovnání výsledků.

Výzkumný problém:

Zjistit, jaká je úroveň znalostí v oblasti poskytování první pomoci zaměstnanci bezpečnostních složek. Jaký je způsob proškolení v oblasti poskytování první pomoci zaměstnanců bezpečnostních složek, zda je pravidelný a dostatečný.

Pracovníci bezpečnostních složek musí vědět, jak se mají zachovat, když zraněná osoba nebude dýchat, musí znát správný postup pro poskytnutí neodkladné resuscitace dospělé osobě, musí umět pracovat s automatickým externím defibrilátorem. Musí vědět, jak správně manipulovat se zraněným, jestliže mají podezření na poranění páteře, a znát též postup pro zastavení masivního krvácení. Zda tyto základní znalosti mají, bude zjištěno analýzou dotazníkového šetření. Pro šetření byly stanoveny dvě hypotézy:

Hypotéza č. 1:

Pracovníci Policie České republiky mají lepší znalosti než pracovníci obecní (městské) policie.

Hypotéza č. 2:

Úroveň znalostí v problematice poskytování první pomoci se zvyšuje při pravidelném školení pracovníků.

2 BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY

Hlavním úkolem bezpečnostních složek je definování rizikových míst v oblasti bezpečnosti a zajištění zlepšení bezpečnostní situace na území České republiky. Vzájemná spolupráce všech bezpečnostních složek umožňuje zásadním způsobem přispět ke zlepšení bezpečnosti občanů České republiky.¹

2.1 Ministerstvo vnitra České republiky

Působnost ministerstva je uvedena v §12 zákona č. 2/1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Je ústředním orgánem státní správy České republiky pro vnitřní věci především v oblastech dále uvedených. Oblast veřejného pořádku a dalších věcí vnitřního pořádku a bezpečnosti, také dohled nad plynulostí a bezpečností silničního provozu. Do další oblasti řadíme jména a příjmení, občanské průkazy, matriky, hlášení pobytů, státní občanství, evidenci rodných čísel a obyvatel. Oblast veřejných sbírek, požární ochrany, archivnictví, zbraní a střeliva. Další oblastí jsou státní hranice, členění států a jejich vyměňování a též vedení a udržování dokumentárního díla. Také oblast povolování organizací s mezinárodním prvkem, dále shromažďovacího a sdružovacího práva. V pořadí do další oblasti patří civilní nouzové plánování, krizové řízení, ochrana integrovaného záchranného systému a obyvatelstva. Oblast povolování pobytů cizinců, postavení uprchlíků a cestovních dokladů. Předposlední oblastí jsou informační systémy veřejné správy a v pořadí poslední jsou samozřejmě také státní symboly.²

Ministerstvo vnitra České republiky dále také obstarává spolupráci v mezinárodní organizaci Interpol, metodicky reguluje šifrovou službu a Policii České republiky zajišťuje telekomunikační síť.³

2.2 Policie České republiky

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, jehož postavení upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Tento sbor slouží veřejnosti. Jejím hlavním úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, dále chránit veřejný pořádek a předcházet páčání trestné činnosti.⁴

¹PORUBA OSTRAVA. *Bezpečnostní složky* [online]. Úřad městského obvodu Poruba, [cit. 2016-01-17]. Dostupné z WWW: <<https://poruba.ostrava.cz/cs/informacni-rozcestnik/bezpecnost-a-doprava/bezpecnostni-slozky>>.

²HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 13-14.

³MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Působnost ministerstva* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2015 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>>.

⁴POLICIE ČR. *O Policii ČR* [online]. Policie ČR, ©2015 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW:

Policie je ozbrojený bezpečnostní sbor, který dohlíží na veřejný pořádek, jednoduše řečeno pořádek takový, ať již v rámci obcí, měst, hranic států. Policie je instituce, která vznikala velice dlouho a její počátky měly zcela jinou náplň, než která je nyní.⁵

Vznik policie je silně spojen s určitým vývojovým stadiem lidstva, jeho duchovní vyspělostí, s uvědomováním si a prohlubováním úrovně právní a legislativní, zásad demokracie a nutností chránit společnost dodržující společenské zájmy před těmi, kteří je ohrožují.⁶

Policie České republiky vznikla z českých složek Sboru národní bezpečnosti a stala se pro Českou republiku všeobecným bezpečnostním sborem.⁷

Policie České republiky je centrálně řízená organizace v resortu ministerstva vnitra České republiky. Její rámcové řídicí a organizační struktury tvoří územní odbory (77), krajská ředitelství Policie České republiky (Praha a 13 krajů) a policejní prezidium. Financování této instituce je zabezpečováno z rozpočtu ministerstva vnitra České republiky ze státního rozpočtu a její příjmy (například pokuty) jsou příjmem do státního rozpočtu a na jejich vybírání dohlíží ministerstvo financí České republiky.⁸

V integrovaném záchranném systému Policie České republiky při mimořádných událostech provádí, zejména řídí dopravu v prostoru mimořádné události, plnění úkolů souvisejících s identifikací zemřelých osob, uzavírání zájmových prostorů a řízení vstupu a opouštění těchto prostorů, šetření okolností vzniku mimořádné události k objasnění příčin jejího vzniku, řešení zabezpečení a ochrany nemovitého a movitého majetku a eventuálně eliminaci kriminální činnosti při vzniku mimořádné události a plnění dalších úkolů dle pokynů řídicí složky integrovaného záchranného systému či velitele zásahu.⁹

2.3 Obecní a městské policie

V České republice je obecní policie orgánem obce. Hlavním úkolem je zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku v působnosti obce. Městské policie jsou zřizovány městy a městysy, obecní policie jsou zřizovány obcemi. Z pohledu pravomocí není mezi městskou a obecní policií žádný rozdíl. Jediný rozdíl najdeme v názvu.¹⁰

Pojednání o městské a obecní policii najdeme v dále uvedených předpisech. Česká republika

<<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>.

⁵ MACEK, P. a kolektiv. *Bezpečnostní služby*. Praha, 2008, s. 73.

⁶ MACEK, P. a kolektiv. *Bezpečnostní služby*. Praha, 2008, s. 73.

⁷ VILÁŠEK, J. a kolektiv. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha, 2014, s. 47.

⁸ VILÁŠEK, J. a kolektiv. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha, 2014, s. 48.

⁹ VILÁŠEK, J. a kolektiv. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha, 2014, s. 51.

¹⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Úvod do problematiky obecní (městské) policie* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

se dělí na obce, které jsou základními samosprávnými celky (ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů Hlava sedmá – Územní samospráva, č. 99). Činnosti a úprava zřízení obecní policie (zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii). Zákon o obecní policii určí odborné předpoklady strážníka, způsob ověřování strážníků, proces při vydávání osvědčení o splnění určených odborných předpokladů strážníka a jednotné značení motorových vozidel obecní policie a také jednotné elementy stejnokrojů strážníků. Úprava vzájemného předávání informací mezi orgány obce a Policií České republiky při zabezpečování místních záležitostí v oblasti veřejného pořádku (zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky). Zastupitelstvu obce je vymezeno zřídit a zrušit obecní policii (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích). Předpisy, které souvisí se zákoníkem práce, uspořádávají pracovněprávní vztahy strážníka obecní policie s výjimkou řízení obecní policie a subjektu, který zastupuje obec v pracovněprávních vztazích strážníka (zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce). Detailnější úprava vztahů Policie České republiky k obecní policii a orgánům obcí. Opravňuje obvodní a okresní ředitelství Policie České republiky ke spolupráci s obecními policiemi s příležitostí domluvit detaily při zabezpečování veřejného pořádku a to s ohledem na místní podmínky.¹¹

Obecní policie není povinna obec založit. Obecní policie může být kdykoliv založena i zrušena, a to zastupitelstvem dané obce v samostatné působnosti pomocí obecně závazné vyhlášky obce. Tento orgán obce vždy řídí starosta, pokud obecní zastupitelstvo nepověří k řízení obecní policie jiného člena zastupitelstva. Na návrh již zmíněných osob zastupitelstvo obce může svěřit plnění nějakých úkolů při řízení obecní policie zvoleného strážníka, který musí splňovat podmínky, které jsou stanovené zákonem o obecní policii.¹²

Při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku obecní policie plní především dále uvedené úkoly. Kontroluje dodržování pravidel občanského soužití, pátrá po přestupcích a jiných správních deliktech, napomáhá k ochraně a bezpečnosti majetku a osob, dále také napomáhá k plynulosti a bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích a též varuje právnické a fyzické osoby na případné porušování obecně závazných předpisů a provádí opatření k napravení.¹³

Strážník je veřejným činitelem, který své povolání vykonává jako zaměstnanec obce. Strážník jedná jménem obce v pracovněprávních vztazích. Strážníkem obecní policie se může stát spolehlivý a bezúhonný občan České republiky. Musí být starší 21 let a též musí být duševně (prověřeno psychologem Policie České republiky), tělesně (ověřeno fyzickými testy Policie České republiky) a zdravotně způsobilý (kritéria jsou velmi podobná kritériím u Policie České republiky).

¹¹ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 16.

¹² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Úvod do problematiky obecní (městské) policie* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>>.

¹³ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 17.

Přihlášku, výcvik a školení vybraného strážníka ke zkoušce zajišťuje obec. Označení motorových vozidel obecní policie a stejnokroje musí vždy obsahovat jednotlivé prvky, které jsou stanovené vyhláškou ministerstva, a obecní zastupitelstvo stanoví podrobnosti pomocí závazné vyhlášky.¹⁴

Zákon o obecní policii strážníkům ukládá povinnosti, které musí vždy bezpodmínečně při výkonu svého povolání plnit.¹⁵ „*Forma preventivního působení příslušníků obecní policie přerůstá za určitých okolností porušení zákona v donucovací sankční opatření, kdy jsou strážníci oprávněni i k použití donucovacích prostředků, jejichž výčet je užší než v případě Policie ČR, ale odpovídá činností, které strážníci vykonávají.*“¹⁶

2.4 Armáda České republiky

V České republice je hlavní složkou ozbrojených sil Armáda České republiky. Ozbrojené síly jsou dále tvořeny Hradní stráží a Vojenskou kanceláří prezidenta republiky. Níže uvedených pět oblastí přímo zasahuje do problematiky bezpečnosti našeho státu. Nejzákladnější funkcí i u Armády České republiky je základní funkce obrany našeho státu. Pro tuto funkci jsou armády demokratických států řízeny a zakládány. Ve vztahu k bezpečnosti je Vojenská policie asi nejméně výraznější složkou armády. Vojenská policie činí své specifické úkoly, ale vykonává i činnosti, které spadají do oblasti Policie České republiky, a to ve vojenských výcvikových prostorech a v územních celcích vojenských újezdů. Do další složky dále řadíme Vojenský záchranný útvar, který se řadí do systému civilní ochrany. Do čtvrté oblasti patří vojáci, kteří jsou povoláni k plnění úkolů Policie České republiky. A poslední pátou oblastí jsou organizace Vojenského zpravodajství.¹⁷

U ozbrojených sil České republiky je vrchním velitelem vždy prezident republiky, v současné době je jím tedy Miloš Zeman. Armáda České republiky je začleněna do integrované vojenské struktury NATO. Dále je také zapojena do systému civilního, obranného a operačního nouzového plánování, do společných operací a cvičení a do organizačních a procedurálních aspektů jaderných konzultací. Armáda České republiky se též účastní společných operací a cvičení Evropské unie, protože je zapojena do vojenské struktury Evropské unie.¹⁸

Mezi techniku a výzbroj Armády České republiky řadíme tanky a obrněnou techniku, pěchotní zbraně, leteckou techniku, dělostřeleckou a PVO techniku, automobilní techniku a další.¹⁹

Vojenské hodnosti určují pravomoc a postavení vojáka v hierarchii armády jako celku.

¹⁴ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámeček*. Praha, 2008, s. 17.

¹⁵ MACEK, P. a kolektiv. *Bezpečnostní služby*. Praha, 2008, s. 77.

¹⁶ MACEK, P. a kolektiv. *Bezpečnostní služby*. Praha, 2008, s. 77.

¹⁷ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámeček*. Praha, 2008, s. 18.

¹⁸ MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Armáda České republiky se představuje* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, ©2004-2014 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=5090>>.

¹⁹ MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Armáda České republiky* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, ©2004-2014 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/technika/default.htm>>.

Někdy může dojít k tomu, že nadřazenost je potlačena přidělenou funkcí. Povýšení je přidělení vyšší hodnosti a degradace je odebrání nebo snížení hodnosti. Nyní používají vojáci z povolání nejnižší hodnost "rotný". Nižší hodnosti jsou dnes využívány už pouze u aktivních záloh.²⁰

2.5 Vojenská policie

Vojenská policie České republiky je samostatnou bezpečnostní složkou. Spadá pod ministerstvo obrany.²¹ Tento institut byl založen 21. ledna 1991. Účinnost vojenské policie upravuje zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii). Vojenská policie se současně řídí trestním zákoníkem, zákonem o přestupcích, platnými právními předpisy branného zákonodárství České republiky a trestním řádem. Vztahy Vojenské policie k příslušníkům ozbrojených sil a velitelským orgánům jsou regulovány vnitřními předpisy Ministerstva obrany České republiky.²²

Vojenská policie plní úkoly policejní ochrany, které jsou zákonem vymezeny. Tím se rozumí ochrana vojenského materiálu, ozbrojených sil, vojenských objektů a dalšího majetku našeho státu, s nímž Ministerstvo obrany České republiky hospodaří.²³

Ministři obrany České republiky je přímo podřízen Náčelník Vojenské policie, který stojí v čele Vojenské policie. Vojenským policistou se může stát pouze voják z povolání.²⁴

Mezi úkoly vojenské policie řadíme řízení o trestných činech jako policejní orgán a šetření přestupků vojáku, odhalování spáchaných trestných činů a pátrání po jejich pachatelích a organizování opatření k předcházení trestné činnosti, zabezpečování pořádku a kázně mezi vojáky na veřejnosti a i vojenských objektech a také dle zvláštního zákona konají vyhledávání o spáchaných trestných činech.²⁵

Organizační struktura závisí na principu územního dělení. Vojenská policie se skládá z jednotlivých velitelství – Praha, Stará Boleslav, Tábor a Olomouc. Vojenská policie se vnitřně rozděluje na dvě základní odborné složky. První složka je pořádková, dopravní a ochranná služba a do druhé odborné složky řadíme odhalovací službu a dokumentaci trestné činnosti.²⁶

Dále vojenská policie vlastní specializovaná pracoviště, která nesou zodpovědnost za

²⁰ ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vojenské hodnosti* [online]. Armáda České republiky.cz, © 2008 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadaceskerekrepubliky.cz/vojenske-hodnosti/>>.

²¹ POLICIE ČR. *Vojenská policie* [online]. Policie ČR, ©2016 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/vojenska-policie/>>.

²² MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Vojenská policie* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, ©2004-2014 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide/vojenska-policie-105855>>.

²³ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 19.

²⁴ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 19.

²⁵ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 19.

²⁶ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 19.

odborné úseky činnosti, jako jsou analyticko-informační pracoviště, pracoviště kriminalistických expertíz a technik, logistické zabezpečení, automatizace řízení a pracovní oddělení pro výběr, výchovu a vzdělání vojenských policistů.²⁷

Za hierarchii podřízenosti odpovídá územní členění. Jak již bylo řečeno, ministři obrany České republiky je přímo podřízeni Náčelník Vojenské policie. Náčelníkovi Vojenské policie je pak podřízeno Hlavní velitelství vojenské policie. Do Hlavního velitelství vojenské policie řadíme Velitelství ochranné služby vojenské policie Praha, Útvar speciálních operací vojenské policie Praha, Velitelství vojenské policie Stará Boleslav, Velitelství vojenské policie Olomouc a Velitelství vojenské policie Tábor.²⁸

2.6 Vojenský záchranný útvar

Armáda České republiky je tvořena Vojenským záchranným útvar, který je samostatnou součástí. Tento útvar plní humanitní úkoly civilní ochrany a do budoucna se připravuje k plnění těchto humanitních úkolů civilní ochrany v době vyhlášeného válečného stavu. Zcela každý Vojenský záchranný útvar má svůj název, stálé místo rozmístění a číselné označení. V čele útvaru stojí vždy velitel.²⁹

Každý záchranný útvar má vždy svoji oblast, který mu byla určena. V České republice se Vojenské záchranné útvary nachází v Olomouci, Kutné Hoře, Bušovicích, Jindřichově Hradci, Rakovníku a Hlučíně.³⁰

Útvary většinou slouží k pomoci obyvatelům a také jako ženijní podpora vojsk a to v dále uvedených případech. Před nasazením ostatních vojenských útvarů zařízení slouží k doplnění a podpoře základních složek integrovaného záchranného systému. Poté pomáhají likvidovat a odstraňovat nevybuchlé munice. Dále slouží k zabezpečování vojsk v misích a ženijní podpoře, k vykonávání humanitárních úkolů civilní ochrany, vyprošťování, zachraňování a další jiné neodkladné práce při pohromách, či při jiných relevantních situacích, které ohrožují zdraví, životy, životní prostředí (hromadná neštěstí, povodně, průmyslové havárie, požáry apod.) či vysoké majetkové hodnoty. A též zabezpečují úkolová uskupení (odminování, ženijní průzkum, úprava a odtarasování cest, maskovací opatření, zabezpečení překonávání překážek a zatarasování míst velení a vojsk apod.).³¹

²⁷ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 19-20.

²⁸ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 20.

²⁹ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 20.

³⁰ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 20.

³¹ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 20.

2.7 Vězeňská služba a justiční stráž

Vězeňská služba České republiky je ozbrojený bezpečnostní sbor, který zajišťuje především výkon trestu odnětí svobody a výkon vazby v oblasti zákonem stanoveném. Dále dbá na ochranu pořádku a veškerou bezpečnost spojenou se soudnictvím, správou soudů, Ministerstvem spravedlnosti a činností státních zastupitelství.³² Tato služba je součástí trestní justice, plně respektuje právní řád České republiky, Doporučení Rady Evropy a Listinu základních práv a svobod.³³

Vězeňskou službu vždy řídí generální ředitel, který je jmenován a odvolán ministrem spravedlnosti. Ministrovi spravedlnosti generální ředitel odpovídá za funkci Vězeňské služby. Justiční stráž a Vězeňskou službu České republiky spravuje zákon č. 555/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Vězeňskou službu můžeme rozdělit na justiční stráž, správní službu a vězeňskou stráž. Jejich organizační jednotky jsou generální ředitelství, věznice, vazební věznice, střední odborné učiliště, odborné učiliště, Institut vzdělávání a zotavovny.³⁴

Mezi úkoly Vězeňské služby patří předvádění, střežení a eskortování osob ve výkonu trestu odnětí svobody a výkonu vazby. Zajišťování bezpečnosti a pořádku ve státních zastupitelstvích a ministerstvech, v budovách soudů a v jiných místech jejich činnosti a v míře stanovené zákonem zajišťují také bezpečnost a pořádek při výkonu pravomoci státních zastupitelství a soudů. Dále se podílí na výzkumu penologie a získané vědecké poznatky a výsledky ihned aplikuje při výkonu trestu odnětí svobody a při výkonu vazby. Dalším úkolem Vězeňské služby je střežení a správa věznice, věznice má odpovědnost za podmínky zákonem stanovených ohledně výkonu trestu odnětí svobody a výkonu vazby. Dále má pomocí programů vliv na osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a podobně také na nějaké skupiny lidí ve výkonu vazby se záměrem vytvořit nové podmínky pro jejich řádný životní styl po propuštění. A také se snaží vytvořit podmínky pro pracovní a jinou účelnou aktivitu osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a ve výkonu vazby apod. V České republice zařízení Vězeňské služby najdeme v Brně, Českých Budějovicích, Bělušici, Břeclavi, Drahonovicích, Horním Slavkově, Heřmanicích, Kuřimi, Hradci Králové, Karviné, Jiřicích, Liberci, Mírově, Odolově, Kynšperku, Litoměřicích, Novém Sedle, Olomouci, Oráčově, Ostrově, Pardubicích, Plzni, Opavě, Oráčově, Ostravě, Praze – Ruzyně, Praze – Pankrác, Stráži pod Dalekem, Příbrami, Teplicích, Rýnovicích, Světlé nad Sázavou, Vinařicích, Znojmě, Valdicích a Všehrdech.³⁵

³² HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 21.

³³ VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Cíle a poslání VS ČR* [online]. Vězeňská služba České republiky, ©2012 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/cile-a-poslani-vs-cr-6124>>.

³⁴ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 21.

³⁵ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 21.

Mezi úkoly **justiční stráže** řadíme zajišťování pořádku a bezpečnosti v budovách státních zastupitelství, soudů a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti. V případě, že je justiční stráž dočasně povolána k plnění úkolů vězeňské stráže, střeží věznice a vazební věznice, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody. Při této dočasné činnosti musí vždy zajišťovat stanovenou kázeň a pořádek.³⁶

2.8 Tajné služby

Zpravodajské služby se snaží především získat, zpracovat a následně získanou informaci dle potřeb České republiky distribuovat, a to v oblasti národní obrany, v oblasti prosazení životních národních zájmů, v oblasti vnější a vnitřní bezpečnosti a v oblasti vztahů se zahraničím. Vláda (exekutivní moc) je představitelem státu a zároveň zakladatelem zpravodajských služeb. Vláda je také hlavním zákazníkem a zároveň nadřízeným zpravodajským službám. Více informací k tajným službám můžeme najít v zákoně č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky.³⁷

„Principy výstavby České republiky jako jednotného, demokratického, svrchovaného a právního státu, zakotvené v Ústavě České republiky, určují i postavení státních orgánů a jejich pravomoc, když v článku druhém Ústavy je uvedeno, že státní moc musí sloužit všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“³⁸

Tajné služby můžeme dělit dle hlavního pole zájmu na výlučně civilní a vojenské. Dále je můžeme rozdělit dle působnosti na resortní a celostátní. A třetím způsobem dělení může být dle směru působení na kontrarozvědné služby (s vnitřní působností) a na služby rozvědné (s vnější působností).³⁹

Stát má právo a povinnost získat, vyhodnotit a využít získané informace, které jsou podstatné pro národní obranu, bezpečnost, ochranu svého ústavního zřízení a pro významné národní (bezpečnostní, politické, ekonomické) zájmy. Protivník státu (zločinec, cizí moc, subverzní organizace, terorista apod.) své počínání (plány, úmysly, získané informace), které si zájmům státu protirečí, vždy zatajuje. K získávání utajených informací nestačí pouhé informační zdroje, nástroje státu a společnosti (například různé fondy úřadů státní správy, diplomacie a různé agendy), ani nástroje veřejnosti, včetně svobodného tisku a dalších sdělovacích nástrojů a ani využití všech odborných a vědeckých pracovních míst.⁴⁰

Zpravodajské služby mají mnohdy zvláštní pravomoce. Při práci často využívají speciální zpravodajské metody, které se mnohdy neshodují se zavedenými koncepty občanských svobod,

³⁶ VILÁŠEK, J. a kolektiv. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha, 2014, s. 95.

³⁷ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 22.

³⁸ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 22.

³⁹ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 23.

⁴⁰ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 22-23.

občanských práv a soukromí, které stát svým občanům poskytuje.⁴¹

2.9 Bezpečnostní informační služba

Tato služba je zpravodajská ozbrojená instituce České republiky, která má působnost vně státu. Bezpečnostní informační službu kontroluje a řídí Vláda České republiky a zákon upravuje její správné fungování. Nemá oprávnění někoho zatknout, zadržet, vyslýchat, nemá oprávnění k čemukoli nutit, nic přikazovat, nemá výkonnou pravomoc.⁴²

Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů upravuje správné fungování Bezpečnostní informační služby. Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky vymezuje oblasti působnosti.⁴³

Úkolem Bezpečnostní informační služby je získat, shromažďovat a vyhodnocovat důležité informace pro ochranu ústavního zřízení, bezpečnost a podstatných ekonomických zájmů České republiky a to s cílem odstranit případná rizika. Dále tato služba kontroluje vyhocené nepřátelské postoje, ideologie a názory, které charakterizují extremistickou oblast.⁴⁴

Spolupráce a součinnost s Úřadem pro zahraniční informace a styky a s Vojenským zpravodajstvím fungují na základě dohody, která byla schválena vládou. Rámcová smlouva z roku 1995 navíc zastřešuje výměnu kontaktů a informací s policejními útvary. Tato rámcová smlouva formuluje základní oblasti spolupráce a v rámci daného režimu umožňuje nižším organizačním celkům uzavírat konkrétní, dílčí dohody.⁴⁵

Bezpečnostní informační služba se v dané problematice zaměřuje na prevenci soustředěnou na porušování institucí, směrnic a zákonů v oblasti utajovaných skutečností. Tato služba se snaží bránit cizím zpravodajským službám získávat různé informace, které Česká republika utajuje a staví hráz obchodní a průmyslové špionáži a to v oblastech strategického zájmu České republiky.⁴⁶

Znak Bezpečnostní informační služby je tvořen velkým státním symbolem, který je umístěn na hrudi orlice vyjadřující ostražitost, bystrost, rychlost, respekt a houževnatost. Orlici doplňuje latinské heslo „Audi, vide, tace“. Orlice říká, že příslušník bezpečnostní zpravodajské služby se musí dobře dívat, dobře naslouchat a o své práci musí vždy mlčet. Velký státní znak dává na vědomí, že příslušník je ve státních službách. Služební přísahou, která je společná pro všechny členy bezpečnostních sborů České republiky, příslušník slibuje, že neohrozí dobrou pověst sboru,

⁴¹ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 23.

⁴² HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 23.

⁴³ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 23.

⁴⁴ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 23.

⁴⁵ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 24.

⁴⁶ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 24.

nezneužije svého postavení a při ochraně zájmů České republiky, nebude váhat nasadit svůj život.⁴⁷

2.10 Vojenské zpravodajství

Vojenské zpravodajství je jednou ze tří zpravodajských služeb naší republiky. Vojenské zpravodajství bylo zřízeno zákonem č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů. Je nástupnickou organizací Vojenské zpravodajské služby a Vojenského obranného zpravodajství.⁴⁸

Dle zákona zabezpečuje informace, které pocházejí ze zahraničí, jsou velmi důležité pro bezpečnost a obranu České republiky, o činnostech a záměrech namířených proti zabezpečování obrany státu, o zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany a dále také o činnostech, které ohrožují utajované skutečnosti v oblasti obrany republiky. Dále též získává, shromažďuje a vyhodnocuje informace, které vypovídají o riziku organizovaného zločinu, terorismu a sabotáži. Vojenské zpravodajství dělíme na Vojenské obranné zpravodajství a Vojenskou zpravodajskou službu.⁴⁹

Právní úpravu nalezneme v zákoně č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství. Kontrolu vykonává dle zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky Poslanecká sněmovna, která si k tomu zřizuje zvláštní sedmičlenný kontrolní orgán.⁵⁰

U zpravodajských informací jsou nejdůležitějšími aktéry prezident České republiky, členové vlády, předseda vlády České republiky, Armáda České republiky a vedení resortu Ministerstva obrany. Zvolené zpravodajské informace jsou cíleně předávány zpravodajským službám našeho státu a i dalším složkám státní správy České republiky.⁵¹

Do Vojenského zpravodajství také řadíme 601. skupinu speciálních sil. Tato skupina je přímo podřízena ministrovi obrany cestou ředitele Vojenského zpravodajství. Skupina speciálních sil je jedinou jednotkou těchto sil Armády České republiky jako druhu vojska. Všechny operace mají vysoký stupeň politického a fyzického rizika, mohou se realizovat v míru i při válce a jsou velice efektivní.⁵²

V případě, že je potřeba nasadit speciální síly, musí být vždy dodrženy dále uvedené základní principy. Řízení, velení a plánování musí být na nejvyšším stupni velení. Musí být silný důraz na operační bezpečnost. Dále musí dojít k řešení úkolů zvláštní důležitosti strategického

⁴⁷BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. *O nás* [online]. Bezpečnostní infromační služba, [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<https://www.bis.cz/o-nas.html>>.

⁴⁸VOJENSKÉ ZPRAVODAJSTVÍ. *Kdo jsme* [online]. Vojenské zpravodajství, ©2013 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.vzcr.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>>.

⁴⁹HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 24.

⁵⁰HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 24.

⁵¹HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 25.

⁵²HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 25.

stupně a též musí nastat okamžitý přístup k nejchoulostivějším zpravodajským informacím.⁵³

2.11 úřad pro zahraniční styky a informace

Základní pilíře nynějšího zpravodajského systému naší republiky byly položeny v letech 1993 a 1994. V již zmíněných letech byly dovytvářeny existující či vznikaly nové instituce tak, jak to vyžadoval proces rozdělení československé federace a etablování samostatných nástupnických států, Slovenské republiky a České republiky. Vnější zpravodajskou službou samostatné naší republiky se k 1. 1. 1993 stal Úřad pro zahraniční styky a informace Ministerstva vnitra ČR.⁵⁴

V České republice je úřad pro zahraniční styky a informace zpravodajskou službou. Cílem tohoto úřadu je posláni a snaha zabezpečit pro orgány státní správy České republiky a ústavní činitele objektivní, kvalitní a včasné zpravodajské informace, které pocházejí ze zahraničí a jsou pro ochranu a bezpečnost ekonomických a politických zájmů naší republiky velmi důležité.⁵⁵

Hlavním smyslem je chránit Českou republiku. Především proti hrozbám, kterými jsou například proliferace zbraní hromadného ničení, terorismus, různé formy politického extremismu, ekonomická zločinnost a podobně.⁵⁶

Pro tento úřad jsou legislativními prostředky zákony č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů.⁵⁷

Náplní práce úřadu pro zahraniční styky a informace je získávat a vyhodnocovat informace získané ve zpravodajství, které jsou nedostupné pomocí standardním aktivit a prostředků (příkladem jsou různé diplomacie) a které splňují všechny následující požadavky: mají vztah k dané problematice, pocházejí ze zahraničí, jejímž sledováním byl tento úřad pověřen a to vedením státu, byly zpravidla získány pomocí zpravodajských prostředků a jsou určenému odběrateli neznámé.⁵⁸

Náležitým orgánům státní správy České republiky úřad pro zahraniční styky a informace poskytuje především následující zpravodajství. Ekonomické zpravodajství o skutečnostech, které mohou mít vliv na strategický ekonomický vývoj, ekonomické zájmy a ekonomickou bezpečnost naší republiky. Bezpečnostní zpravodajství o mezinárodním terorismu a dalších nesouměrných bezpečnostních hrozbách, které ohrožují bezpečnostní zájmy České republiky a také její mezinárodní závazky.⁵⁹

⁵³ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 25.

⁵⁴ ÚŘAD PRO ZAHRANIČNÍ STYKY A INFORMACE. *Naše historie* [online]. Úřad pro zahraniční styky a informace, 2014 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.uzsi.cz/cz/nase-historie.html>>.

⁵⁵ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 25.

⁵⁶ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 25.

⁵⁷ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 25.

⁵⁸ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 26.

⁵⁹ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha, 2008, s. 26.

Tento úřad je uspořádán jako samostatná organizační složka České republiky. Vláda České republiky upravuje činnost a vnitřní členění úřadu. V čele vždy stojí ředitel, který je jmenován se souhlasem Vlády České republiky a ministrem vnitra může být odvolán. Za činnost služby odpovídá též ministr vnitra. Řediteli tohoto úřadu jsou podřízeni Náměstek pro logistiku a Náměstek pro zpravodajství a operace.⁶⁰

Úřad je nucen dodržovat princip ochrany a utajení metod, zdrojů a prostředků. Při jejich výběru vždy porovnává efektivnost s rizikem případných záporných dopadů na zahraniční zájmy naší republiky. Z již uvedených důvodů úřad zpravidla nemůže širokou veřejnost detailně informovat o svých výsledcích a metodách. Pro práci jsou určující současně platné a veřejnosti dostupné základní dokumenty České republiky, především Bezpečnostní strategie České republiky a Koncepce zahraniční politiky České republiky. Při plnění dlouhodobých plánů se vždy řídí výčtem aktuálních priorit, které vychází z určitého utajeného usnesení vlády České republiky. Úkoly, které úřad dostává, jsou ukládány v mezích působnosti prezidentem a vládou České republiky. Ukládání těchto úkolů má na starosti ministr vnitra. Úřad pro zahraniční styky a informace získané informace předává vládě a prezidentovi též pomocí ministra vnitra. Výjimkou jsou informace, které nesnesou odklad, tyto informace se předávají bezprostředně a to s vědomím ministra. Úřad dále předává informace dalším státním orgánům, které spadají do oboru jejich působnosti.⁶¹

Úřad pro zahraniční styky a informace dále spolupracuje se stanovenými zahraničními zpravodajskými službami, s Vojenským zpravodajstvím, s dalšími zpravodajskými službami České republiky, s Národním bezpečnostním úřadem a s Bezpečnostní informační službou.⁶²

Kontrola zpravidla probíhá na úrovni výkonné, soudní a zákonodárné moci. Velice důležitá je též neformální kontrolní role sdělovacích prostředků. V současnosti poslanecká sněmovna České republiky může činnost úřadu pro zahraniční styky a informace kontrolovat standardními prostředky kontroly exekutivní moci (například interpretace jednotlivých členů vlády). Exekutivní kontrolou je také koordinace činnosti zpravodajských služeb vládou. Tuto kontrolu provádí vláda zejména pomocí Bezpečnostní rady státu. Úřad je dále kontrolován soudní mocí (tato kontrola by se použila, kdyby činností úřadu došlo k porušení práva) a dochází i ke kontrole vnitřních činností.⁶³

⁶⁰ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámeček*. Praha, 2008, s. 26.

⁶¹ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámeček*. Praha, 2008, s. 27.

⁶² HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámeček*. Praha, 2008, s. 27.

⁶³ HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámeček*. Praha, 2008, s. 26.

3 PRVNÍ POMOC

První pomoc je záchrana zdraví či života u lidí postižených neočekávanou poruchou zdraví.⁶⁴ První pomoc je soubor jednoduchých a účelných úkolů a opatření, jejichž cílem je záchrana zdraví nebo života u lidí postižených úrazem, či neočekávanou poruchou zdraví.⁶⁵ Součástí první pomoci je samozřejmě také obstarat pokud možno rychlý a šetrný transport postiženého do nemocničního zařízení.⁶⁶

V poskytování první pomoci je nutné, aby se při zcela všech krocích postupovalo nejen rychle, ale též šetrně a účelně. Při ošetřování zraněné osoby je nutné, abychom mu vždy viděli do obličeje a mohli kontrolovat jeho reakce.⁶⁷

Člověk nabízející pomoc zraněnému musí jednat klidně a sebevědomě a především musí být ochoten nabídnout asistenci kdykoliv bude potřeba.⁶⁸

3.1 Druhy první pomoci

Základní rozdělení první pomoci je na technickou a zdravotnickou. V **technické první pomoci** se jedná o odstranění příčin úrazu svépomocí či za pomoci Hasičského záchranného sboru, Horské služby, Vodní záchranné služby apod.⁶⁹ Technickou první pomocí se rozumí odstranění vnějších vlivů, které zraněnému způsobily poruchu jeho zdraví či které zhoršují jeho stav. V případě, že tyto vlivy trvají, snažíme se je eliminovat, tím se rozumí například vypnutí elektrického proudu nebo plynu, vytažení osoby z vody, uhašení požáru, vyproštění a přenesení postižené osoby.⁷⁰

Zdravotnická první pomoc se dále rozděluje na laickou a odbornou. Laická první pomoc je poskytována zcela každou osobou zpravidla s minimálními, improvizovanými nástroji.⁷¹

Ve většině dostupné literatury se můžeme dočíst o povinnosti poskytnutí první pomoc. Ve skutečnosti v zákonech žádnou takovou povinnost nenalezneme. „*Povinnost*“ poskytnout první pomoc je tedy dána pouze nepřímou – na základě zákonů trestajících její neposkytnutí.“⁷²

Nyní je platná následující právní úprava. „Trestný čin Neposkytnutí pomoci podle §150

⁶⁴ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 6.

⁶⁵ PRVNÍ POMOC FAKULTA SPORTOVNÍCH STUDIÍ MASARYKOVY UNIVERZITY. *Všeobecné zásady poskytování první pomoci* [online]. Brno : Fakulta sportovních studií MU, 2008 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/fsps/ps09/pomoc/web/pages/zasady-poskytovani-prvni-pomoci.html>>.

⁶⁶ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 6.

⁶⁷ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 6.

⁶⁸ WEBB, M. *First aid manual/The Authorised Manual of St. John Ambulance, St. Andrew's Ambulance Association, and the British Red Cross*. London, 1999, s. 11.

⁶⁹ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 30.

⁷⁰ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 6.

⁷¹ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 30.

⁷² FRANĚK, O. *První pomoc a právo* [online]. Zachrannasluzba.cz, 2014 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zachrannasluzba.cz/zajimavosti/2014_prvni_pomoc_pravo.pdf>.

trestního zákoníku (trestní sazba až 2 léta) spáchá ten, „kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví vážné známky poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného“.⁷³ „**Trestný čin Neposkytnutí pomoci podle §150 trestního zákoníku spáchá ten, (2) kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.**⁷⁴ **Trestný čin Neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku podle §151 trestního zákoníku (trestní sazba až 5 let nebo zákaz činnosti)** „spáchá řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na níž měl účast, neposkytne osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného.“⁷⁵

Odbornou zdravotnickou první pomoc poskytuje zdravotnická záchranná služba. Zmiňovaná služba obvykle předá postiženého k dovyšetření a definitivnímu ošetření do nemocničního zařízení.⁷⁶

3.2 Zásady poskytování první pomoci

Poruchy zdraví postiženého vyšetřujeme skoro všemi našimi smysly. **Vyšetření pohledem** u zraněného kontrolujeme dýchání, barvu pokožky, rány, velikost zornic, ušpinění a také případné předměty v okolí. **Vyšetření poslechem** u postiženého kontrolujeme také dýchání, hlas a případné dechové fenomény (chroptění, pískání, apod.). **Vyšetření pohmatem** u zraněné osoby zjistíme přerušení skeletu, pohmatovou bolestivost apod. **Vyšetření čichem** lze zjistit zápach z úst (po alkoholu, po acetonu), pokálení a pomočení.⁷⁷

Nehodu nebo akutní událost musíme nejdříve nahlásit na jedné tísňové lince. Tísňové linky jsou třímístná telefonní čísla, která jsou definována v zákoně o elektronických komunikacích. V praxi se jedná o čísla **150** – Hasičský záchranný sbor, **155** – Záchraná služba, **158** – Policie, **156** – Městská policie a **112** – evropské jednotné číslo tísňového volání.⁷⁸ Poté se při zákroku zraněnému představíme (uvedeme svoji zdravotnickou kvalifikaci). Snažíme se též hovořit důstojně a s empatií, trpělivě a snažíme se projevit zájem. Dále se při poskytování první pomoci snažíme u postiženého získat jeho spolupráci a přesvědčit ho o léčbě. Při práci nás vždy zraněná osoba musí vidět a musí

⁷³ FRANĚK, O. *První pomoc a právo* [online]. Zachrannaslužba.cz, 2014 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zachrannaslužba.cz/zajimavosti/2014_prvni_pomoc_pravo.pdf>.

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 9. února 2009 zákon trestní zákoník. In Sbirka zákonů České republiky. 2009, částka 11, s. 386.

⁷⁵ FRANĚK, O. *První pomoc a právo* [online]. Zachrannaslužba.cz, 2014 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zachrannaslužba.cz/zajimavosti/2014_prvni_pomoc_pravo.pdf>.

⁷⁶ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 30.

⁷⁷ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 30.

⁷⁸ FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část A: Základy první pomoci – náhlá onemocnění*. Tábor, 2012, s. 15.

vidět vše, co děláme. Srozumitelně a přiměřeně jí vše vysvětlujeme a snažíme se zajistit co největší intimitu. Dále se pokusíme eliminovat rušivé vlivy, především přihlížející osoby. Při zákroku se pokusíme vyvarovat nadměrným diskuzím, spekulacím, unáhleným diagnózám a prognózám. Také postiženému nedávat planou naději či mu ji brát. Práva zraněného plně respektujeme. Získané informace i vlastní nález musíme považovat za důvěrné. Při poskytování první pomoci nesmíme nechat odlákat svoji pozornost okolím, například informace a rady přihlížejících osob, se pokusíme spíše ignorovat. Nesmíme se nechat přihlížejícími vyprovokovat slovní či fyzickou agresí. Zraněné osobě nesmíme především ublížit (**primum non nocere!**) a nesmíme se stát příčinou dalšího utrpení. V případě, že postižená osoba je dítě, je u zákroku žádoucí rodič nebo zákonný zástupce. Rodič ale musí být především klidný, musí plně spolupracovat a také musí zraněné dítě utěšovat. U dospělých osob a starších osob nejsou u poskytování první pomoci obvykle potřeba příbuzní, ale existují případy, kdy příbuzné osoby jsou opravdu žádoucí. U zraněné osoby může být agresivita, horší komunikace nebo také nikoho jiného neposlechne než příbuzného. V případě, že u převozu postižené osoby bude doprovod, není poté možné dožadovat se cesty zpět.⁷⁹

3.3 Poskytování první pomoci při mimořádných událostech

V případě, že na určitém místě dojde ke zranění zpravidla více než 10 osob, vznikne hromadný úraz. Hromadný úraz se neřídí nejen počtem zraněných osob, ale i závažností jednotlivých zranění. Proto hromadným úrazem nazýváme výskyt již tří těžce zraněných osob. Takovéto větší počty raněných jsou následkem jak přírodních katastrof (zemětřesení, laviny, povodně, extrémní teploty aj.), tak lidských činností (válečné konflikty, požáry, úniky chemikálií, výbuchy, apod.).⁸⁰

Při vzniku mimořádných událostí je nejdůležitějším cílem záchránce především zabránit vzniku dalších škod. Zde před vlastní zdravotnickou první pomocí má vždy přednost technická první pomoc s veškerým zázemím, zásobováním a podporou.⁸¹

Prioritou záchránce při poskytování pomoci při mimořádných událostí je vždy zachovat bezpečnost. Záchránce proto musí všechny svoje kroky konat rozvážně, s ohledem na vlastní bezpečnost. Největší nebezpečí záchránců a dalším osobám hrozí u mimořádných situací, jako jsou dopravní nehody, požáry, zásahy ve vodě, nakažlivé onemocnění zachraňované osoby, prostředí zamořené jedovatými látkami a také úrazy elektrickým proudem.⁸²

Na určitém místě, kde vznikla mimořádná událost, musí dojít samozřejmě také k **třídění**

⁷⁹ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 30-31.

⁸⁰ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 101.

⁸¹ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 101.

⁸² KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 9.

raněných. Toto třídění se řadí do základních postupů medicíny katastrof. Uplatňuje se tam, kde počet obětí zřetelně převyšuje počet záchranářů. Tříděním zraněných osob docílíme poskytnutí první pomoci co nejrychleji osobám, které nejvíce potřebují a můžou z ní mít největší prospěch. V případě, že se záchránce rozhodne třídit raněné, postupuje dle následujících kroků. Nejprve se záchránce ujistí, že mu na místě mimořádné události nehrozí žádné další nebezpečí. Poté provede důkladnou obhlídku místa nehody, bude se snažit zjistit počet zraněných osob a následně přivolá zdravotnickou záchrannou službu. Dále záchránce rozdělí postižené na chodící a nechodící, chodící osoby pošle na bezpečné místo. Nechodícím postiženým se záchránce začne urychleně věnovat dle následujícího pořadí ošetření. **V prvním pořadí** ošetření jsou postižené osoby s masivním vnitřním krvácením a osoby, které jsou v bezvědomí a dýchají normálně, nebo osoby, které po uvolnění dýchacích cest začnou normálně dýchat. Záchránce tyto osoby ošetří (uložení osoby v bezvědomí do zotavovací polohy, zastavení masivního zevního krvácení). **Do druhého pořadí** ošetření řadíme zraněné při vědomí, zevně nekrvácejí a mohou chodit. Postižené osoby v této skupině budou ošetřeny až po ošetření všech zraněných v prvním pořadí. **V třetím pořadí** ošetření jsou postižené osoby, které mohou samy chodit. Postižené v této skupině záchránce ošetří pouze v případě, jakmile jsou ošetřeni všichni zranění z druhého pořadí.⁸³

Zraněné osoby, které se nachází v bezvědomí a i po uvolnění dýchacích cest nezačnou samy dýchat, jsou považovány za mrtvé a dále se už neošetřují. U hromadného výskytu zraněných osob se neprovádí resuscitace.⁸⁴

Metodika STaRT (Snadné Třídění a Rychlá Terapie) představuje jednoduché třídění zraněných osob při nehodách s větším počtem postižených osob. Tento americký systém pochází od autorské dvojice D. Nack a D. McConaugh. Tuto metodu v současnosti používají záchranáři po celém světě, protože výrazně zefektivní první pomoc a výsledkem mohou být zachráněny lidské životy.⁸⁵

Vzniklá mimořádná událost probíhá v sebe navazujících a překrývajících se cyklech (**cyklus katastrof**). V prvním cyklu je ochrana osob a majetku, v druhém cyklu jsou záchranné práce, v třetím cyklu jsou likvidační práce a v posledním cyklu jsou práce obnovy.⁸⁶

Uvádí se, že na místě vzniklé katastrofy je přibližně 50-70 % zmatených osob, 10-25 % osob propadá panice, pouze 5-25 % bývá relativně klidných, přibližně 30 % zraněných je využitelných k záchranným pracím pod vedením, 10 % osob je schopno pomoci druhým samostatně a pouze přibližně 5 % je schopno se zapojit se do organizování prací. Psychická odolnost u zraněného klesá

⁸³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 82.

⁸⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 82.

⁸⁵ KELNAROVÁ J., SEDLÁČKOVÁ, J. a kolektiv. *První pomoc II: Pro studenty zdravotnických oborů*. Praha, 2007, s. 81.

⁸⁶ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 228.

do 5 minut od vzniklé události na 20 %, během 30 minut se navyšuje k 75 % a do 24 hodin klesá k 40 %.⁸⁷

V České republice za likvidaci katastrofy odpovídá Hasičský záchranný sbor. Pracovníci zdravotnické záchranné služby zakročují pouze na místech, která Hasičský záchranný sbor již označil za bezpečná místa.⁸⁸

Na místě se **první lékař** vždy informuje o počtu zraněných osob, rozsahu jejich zranění, založí třídící místo (shromaždiště postižených) s vyznačeným jedním vstupem a jedním výstupem, dále zahájí třídění raněných a samozřejmě musí řídit i ostatní týmy. Dále s dispečinkem určí pořadí a směřování zraněných osob prošlých třídícím místem, o nichž je též vedena evidence (v případě, že u pacienta není známá jeho totožnost, je mu přiřazeno číslo, je vhodná i případná fotodokumentace), zraněný je nasměřován do místa **definitivního** ošetření, všechna zdravotnická zařízení jsou včas informována.⁸⁹

⁸⁷ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 228.

⁸⁸ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 228.

⁸⁹ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 228.

4 AKUTNÍ STAVY V PRVNÍ POMOCI

4.1 Poruchy vědomí

Poruchou vědomí rozumíme postižení centrálního nervového systému. Poruchy vědomí rozdělujeme na úrazové a neúrazové.⁹⁰

Mezi úrazové poruchy řadíme zhmoždění mozku, otřes mozku, zásah elektrickým proudem, úrazové nitrolební krvácení a úpal nebo úžeh.⁹¹

Neúrazové poruchy dále dělíme na zánětlivé a nezánětlivé příčiny poruch. Do zánětlivých příčin patří hnis v mozku (abscess), otrava organismu při infekci (sepsis) a encefalitida nebo meningoencefalitida. Do nezánětlivých příčin řadíme poruchy nervové (podráždění bloudivého nervu - kolaps vagový), cévní (menší přívod krve do mozku tj. škrčení, těžký šok a poté také krvácení do mozku bez úrazu), nádory (zvětšování nádoru v mozku, otok mozku), poruchy okysličení krve (poruchy dýchání, otravy), psychiatrická onemocnění (kvalitativní poruchy vědomí - zraněná osoba se zdá, že je v plném vědomí, ale mluví a jedná velice zmateně, co provádí, si neuvědomuje) a metabolické (ledvinný nebo jaterní selhání, cukrovka).⁹²

Mdloba (kolaps vagový) je velice častý jev. Když se v dolních končetinách nebo břišní dutině náhle rozšíří cévní řečiště, dochází k náhlé poruše prokrvení mozku. Tento kolaps může vzniknout náhlou změnou polohy či je poloha dlouho neměnná (například když stojíme delší dobu ve špatně větrané místnosti), dehydratací, velkou únavou, zvýšenou teplotou nebo horečkou, použitím nějakých léků či silnou emocí (strach, leknutí).⁹³

Příznaky kolapsu dělíme na subjektivní a objektivní varovné signály hrozící mdlobě. Do subjektivních varovných signálů řadíme bušení srdce, pocit velké únavy, nevolnost, točení hlavy, závrať a zatmění před očima či mžítka před očima. Do objektivních varovných signálů patří pocení, zblednutí pokožky, ztráta vědomí s nekontrolovatelným pádem na zem, spavost a zívání.⁹⁴

Klinickým nálezem zjistíme rychlou informaci o hloubce poruchy vědomí. Tento nález se rozděluje na povrchní a hloubkové bezvědomí.⁹⁵

Povrchní bezvědomí nastane, když zraněná osoba dokáže vykonat jednoduché příkazy (například otevřít oči nebo ústa), ale nedokáže slovně odpovědět nebo odpoví nesrozumitelně.⁹⁶

Hloubkové bezvědomí nastane, když zraněný dokáže reagovat pouze na bolestivé podněty (například štípnutí, píchnutí), jeho reakce bývá spíše nepříjemná nebo necílená. V hloubkovém

⁹⁰ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 38.

⁹¹ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 38.

⁹² MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 38.

⁹³ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 39.

⁹⁴ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 39.

⁹⁵ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 38.

⁹⁶ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 38.

bezvědomí zraněný nemusí také reagovat vůbec.⁹⁷

Postižená osoba v bezvědomí je ohrožena mechanickou neprůchodností dýchacích cest (zapadlý jazyk), podchlazením, selháním jiných základních životu potřebných funkcí (krevní oběh a dýchání), zatečení či vdechnutí tekuté látky do plic a úrazem nebo pádem při neočekávaném vzniku poruchy vědomí.⁹⁸

4.2 Základní neodkladná resuscitace

Základní neodkladná resuscitace představuje kroky, které napomáhají k odvrácení smrti zraněné osoby. Tyto kroky jsou velice jednoduché a dají se lehce naučit a opakovat. Naprostí laici, ale i zdravotníci musí postupovat dle daných doporučení bez potřebného vybavení.⁹⁹

Resuscitace je ožívání a kříšení ve stadiu klinické smrti. Za nástup smrti se považuje zástava krevního oběhu. Následkem přerušení činnosti srdce, které v těle funguje jako pumpa, je zástava oběhu krve v celém těle. U dospělých osob se nejčastěji objevuje náhlá srdeční zástava krevního oběhu. Příčinou zástavy mohou být různá onemocnění srdce (srdeční selhání při srdeční arytmií, ischemická choroba srdeční apod.), dechové problémy (dechové selhání, neprůchodnost dýchacích cest, dušení), vážné úrazy hrudníku, různé úrazy spojené s velkou ztrátou krve nebo tonutí či úraz elektrickým proudem. Mezi příznaky zástavy krevního oběhu řadíme neočekávané ztráty vědomí (stojící padá, sedící se hroutí, ležící přestává komunikovat), zraněný nereaguje na oslovení a ani na mírné zatřesení a dále též poruchy dýchání (postižený lapá po dechu či vůbec nedýchá). Zraněná osoba je zástavou krevního oběhu velice ohrožena. Bez účinného ožívání dojde během 3-5 minut k postupnému odumírání mozkových buněk a postižená osoba bez účinné resuscitace nemá bohužel šanci přežít.¹⁰⁰

Mezi základní kroky neodkladné resuscitace řadíme nepřímou masáž srdce a dýchání z plic do plic. Dýchání jsme schopni dlouhodobě nahradit, ale bohužel zatím neexistuje žádná metoda, která by dokázala zajistit dostačující krevní oběh po dobu delší než desítky minut.¹⁰¹

Resuscitaci ve většině případů stačí provádět do příjezdu zdravotnické záchranné služby. V případě, že komunikujeme při zákroku s operátorem zdravotnické záchranné služby, řídíme se jeho pokyny.¹⁰²

Postup pro správné poskytnutí první pomoci je následný. V případě, že zraněný nereaguje a záchránce má podezření, že nedýchá normálně, oznámí vzniklou situaci na tísňové lince a snaží se

⁹⁷ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 38.

⁹⁸ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 18.

⁹⁹ KLEMENTA, B., KLEMENTOVÁ, O. a kol. *Resuscitace*. Olomouc, 2014, s. 21.

¹⁰⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 12.

¹⁰¹ FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část A: Základy první pomoci – náhlá onemocnění*. Tábor, 2012, s. 12.

¹⁰² FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část C: Jak učit základy první pomoci*. Tábor, 2012, s. 16.

přivolat někoho dalšího na pomoc. Dále zachránce poklekne vedle hrudníku postižené osoby a položí dlaň své jedné ruky doprostřed hrudníku postiženého, poté na svoji první ruku přiloží hranu dlaně své druhé ruky a proplete prsty. Tím dokáže zajistit, aby se žádný tlak nepřenašels na žebra zraněného. Zachránce zaujme polohu kolmo nad hrudníkem postižené osoby a rukama, které propne v loktech, stlačuje hrudník ve frekvenci alespoň 100 stlačení za minutu (ne více jak 120 stlačení za minutu) do hloubky 5-6 centimetrů. Po každém stlačení ponechá hrudník zraněného, aby se mohl navrátit do původní polohy, ale nesmí však ztratit kontakt mezi svými pažemi a hrudníkem. Zachránce pokračuje v nepřerušovaném stlačování hrudníku až do příjezdu zdravotnické záchranné služby či dokud se zraněná osoba nezačne budit, tzn. hýbat se, otevírat oči, normálně dýchat.¹⁰³

Pokud má zachránce k dispozici defibrilátor, neodkladně ho použije. Defibrilátor (AED - automatický externí defibrilátor) je přístroj, který elektrickým výbojem napomůže k obnovení pravidelné činnosti srdce. S tímto přístrojem se můžeme setkat v podnicích, na letištích, obecně tam, kde se předpokládá, že příjezd záchranné služby může trvat i delší dobu. Obsluha přístroje je velmi jednoduchá. Defibrilátor nejprve vyjmeme z obalu, na postiženého nalepíme samolepící elektrody a přístroj zapneme. Postup a zcela všechny důležité informace nám defibrilátor poví sám. Ale pozor, i během zacházení a použití defibrilátoru musí stále probíhat neodkladná resuscitace.¹⁰⁴

Při ošetření zraněné osoby musíme vždy docílit uvolnění dýchacích cest, eventuálně zabránit tomu, aby nedošlo k jejich neprůchodnosti. Dále musíme zamezit zatečení či vdechnutí tekuté látky do plic a pozorně sledujeme postiženého, abychom včas zpozorovali případné zhoršení jeho stavu.¹⁰⁵

- **Postup první pomoci**

Zachránce se nejprve ujistí, zda jemu a zraněné osobě na místě nehody nehrozí vznik dalšího nebezpečí. Následně zachránce s postiženým zatřese, promluví na něho a tím zjistí, zda reaguje či nikoli. **Pokud zraněný reaguje**, zachránce ho ponechá v poloze, v jaké se právě nachází (pokud mu v ní nehrozí žádné další nebezpečí) a dle potřeby přivolá zdravotnickou záchrannou službu. **Pokud postižená osoba nereaguje**, zachránce se bude snažit přivolat někoho dalšího na pomoc. Postiženého opatrně otočí na záda a poté položí svoji jednu ruku na čelo postiženého a tlakem na ni zakloní hlavu, zároveň špičkami prstů druhé ruky pozdvihne bradu a tím uvolní postiženému dýchací cesty. Tímto způsobem udržuje uvolnění dýchacích cest a zároveň sleduje pohyby hrudníku zraněného, tváří a uchem přiloženým k jeho ústům poslouchá a vnímá proudící dech, čímž kontroluje, zda dýchá normálně. **Pokud postižená osoba nereaguje a zachránce si není jistý, zda**

¹⁰³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 12-13.

¹⁰⁴ FRANĚK, O. *PRVNÍ POMOC nejsou žádné čáry, ale dokáže zázraky* [online]. Zachrannaslužba.cz, 2011 [cit. 2015-11-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.zachrannaslužba.cz/prvnipomoc/prirucka/18.html>>.

¹⁰⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 18.

dýchá normálně. Nejprve si zachránce přivolá někoho dalšího na pomoc a vzniklou příhodu oznámí ihned na tísňovou linku. Následně si klekne vedle hrudníku zraněné osoby a položí dlaň jedné ruky doprostřed hrudníku postižené osoby, poté na již první ruku přiloží hranu dlaně druhé ruky a proplete prsty. Tím zajistí, aby se žádný tlak nepřenašel na žebra zraněného. Zachránce zaujme polohu kolmo nad hrudníkem zraněné osoby a rukama propnutými v loktech stlačuje hrudník ve frekvenci alespoň 100 stlačení za minutu (ne více jak 120 stlačení za minutu) do hloubky 5-6 centimetrů. Po každém stlačení ponechá hrudník postiženého, aby se navrátil do původní polohy, ale nesmí však ztratit kontakt mezi svými pažemi a hrudníkem zraněného. Zachránce pokračuje v nepřerušovaném stlačování hrudníku až do příjezdu zdravotnické záchranné služby nebo dokud se postižený nezačne budít, tzn. otevírat oči, hýbat se, normálně dýchat.¹⁰⁶

Pokud si je zachránce jistý, že postižená osoba dýchá zcela normálně, ponechá ji v poloze, v jaké se právě nachází (pokud jí v ní nehrozí další nebezpečí), zraněnou osobu trvale sleduje a udržuje volné dýchací cesty a urychleně přivolá zdravotnickou záchrannou službu.¹⁰⁷

4.3 Ošetření ran

Působením zevního násilí dochází k porušení kůže nebo sliznice a tím vznikne rána. Všechny rány jsou bolestivé, krvácí a může dojít k určité ztrátě tkáně. Může dojít i k poraněním hlubší tkáně a orgánu. Porušení pokožky se nazývá oděrka, nikoliv rána.¹⁰⁸

Mezi příznaky rizikových ran řadíme rozsáhlé rány či mají velké poškození tkání a vždy velmi krvácejí. Dále rány mohou být spojené se zlomeninami (otevřené zlomeniny) a mohou být velice znečištěné. Postižená osoba je ohrožena ztrátou krve až celkovým vykrvácením, infekcí či poranění orgánů v těle a může dojít až k všem možným vnitřním krvácením.¹⁰⁹

Rány můžeme rozdělit dle různých hledisek. Prvním hlediskem jsou rány **dle závažnosti**. Do této skupiny řadíme **jednoduché rány** (rány zasahují pouze pokožku a vaz či podkožní tukovou tkáň), **komplikované rány** (došlo ke zranění i hlubší struktury - nervy, velké cévy, šlachy, svaly), penetrující rány (rány pronikají až do tělních tekutin - dutina břišní, hrudník). Druhým hlediskem jsou rány **dle mikrobiální kontaminace**. Do této skupiny patří **čisté rány** (sem řadíme především čerstvé rány tržné či řezné na končetinách či na hlavě), kontaminované rány (vzniklé rány jsou nakaženy choroboplodnými zárodky, ale ještě mikrobi nevnikli do zánětů a tkání - střelná nebo bodná zranění, čerstvé kousnutí), **infikované rány** (jedná se o rány, které jsou starší a byly špatně ošetřeny nebo zcela neošetřeny, jsou to zranění se známkami infekce - lokálně zvýšená teplota, porušení funkce postižené části, bolest, otok, zarudnutí). A posledním hlediskem jsou rány **dle**

¹⁰⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 12-13.

¹⁰⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 19.

¹⁰⁸ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 49.

¹⁰⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 34-35.

mechanismu vzniku. Do této skupiny řadíme **sečné a řezné rány**, tyto rány vznikají, když na pokožku dopadne, táhne či tlačí ostrý předmět. Rány sečné jsou hlubší a vznikají působením většího násilí než řezné rány. U těchto ran dochází velmi často k zranění hluboko uložených struktur. **Střelné rány** vznikají malými, tvrdými, rychle letícími částkami (střepiny, střely). Střelné rány mají úzký vstřel, ale výstřel je širší (pokud střela nezůstane v těle zraněné osoby). Mezi vstřelem a výstřelem se nachází střelný kanál. Při zasažení střelou o velké energii existuje velice vysoké riziko vnitřního krvácení a poranění vnitřních orgánů. **Zhmožděné rány** vznikají při pádu tupého předmětu na kůži a projevují se rozsáhlými změnami na pokožce. Jedná se o krvácení do tkání. Krvácení probíhá do kůže, podkoží a případně i do hlubších struktur. Rána tedy nemusí být otevřená, projevuje se fialovým zbarvením pokožky a otokem. Tento druh ran je velice bolestivý. Intenzita bolesti závisí na velikosti násilí a lokalizace poranění. **Tržně-zhmožděné a tržné rány**, při velkém tlaku na kůži dojde k jejímu prasknutí. U těchto ran jsou okraje zhmožděné, devitalizované, roztřepené, nepravidelné a krvácení není příliš velké. Tato poranění bývají velice bolestivá. V případě, že působí velký tlak, může dojít k vytržení a úplné ztrátě segmentu tkáně. **Bodné rány** vzniknou při dopadu špičatého předmětu na kůži. Síla použitého násilí určuje hloubku následného poranění. Zde může nastat velmi silné vnitřní krvácení, nemusí být navenek patrné. U tohoto druhu ran často dochází k průniku do tělesných dutin, poranění různých orgánů, hluboko uložených nervů a šlach.¹¹⁰

Poskytnutím první pomoci potřebujeme zastavit krvácení, zabránit rozšíření infekce a dále též rozpoznat, kdy je a kdy není potřeba odborné ošetření. Správný postup pro poskytnutí první pomoci je následný. Nejdříve se záchránce musí ujistit, zda jemu ani zraněnému na místě nehrozí vznik dalšího nebezpečí. Záchránce nesmí přijít do přímého styku s krví, chrání se použitím ochranných rukavic.¹¹¹ **V případě, že postižený masivně krvácí**, záchránce ho položí či posadí. Poté silně stlačí cévu, která krvácí přímo v ráně (je-li to možné, ruce by měly být chráněny rukavicemi) a pokusí se vyhnout bolestivým manipulacím s postiženou osobou a zároveň ji vyzve, aby se sama snažila vyhnout zbytečné fyzické námaze. Záchránce během ošetřování brání postiženého, aby nepodchladl tzn. zraněného izoluje od země a přikryje ho izotermickou fólií nebo přikrývkou.¹¹²

Dále se záchránce pokusí proudem čisté vody až do úplného odstranění všech nečistot vyčistit ránu. Nedoporučuje se hrubé drhnutí rány. Jiné volné předměty a nečistoty může záchránce odstranit, ale zaklíněné předměty vždy fixuje. Pokud je zvýšené riziko infekce, záchránce může

¹¹⁰ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 49-50.

¹¹¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 35.

¹¹² KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 20-21.

okolí rány dezinfikovat alkoholovou či jodovou dezinfekcí (pokud zraněná osoba na vodu není alergická). Poté zachránce na ránu přiloží sterilní pokrývku v odpovídající velikosti (gáza, obvaz, náplast). Jestliže má zachránce podezření, že rány jsou rizikové, obstará či doporučí odborné ošetření, popřípadě zavolá zdravotnickou záchranou službu. Vždy zachránce postižené osobě doporučí, aby kontaktoval svého lékaře kvůli eventuálnímu přeočkování proti tetanu.¹¹³

4.4 Krvácení a jeho zástava

Při poranění cévy dochází k úniku krve a též může dojít k poruše její funkce. Krvácení můžeme nejdříve rozdělit na **žilní krvácení** (venózní) - vnější krvácení, **tepenné krvácení** (arteriální) – vnitřní krvácení, **vlásečnicové krvácení** (kapilární) – krvácení z ran a **smíšené krvácení** – krvácení z přirozených tělesných otvorů.¹¹⁴

Krvácení dále můžeme rozdělit na krvácení z nosu, poranění velkých žil a krvácení na krku, krvácení z ústní dutiny, krvácení ze zvukovodu, vnitřní krvácení a krvácení z rodidel.¹¹⁵

Mezi typické příznaky krvácení řadíme zvracení, vytékání a vykašlávání krve z určitého tělesného otvoru. Zraněný je při velké ztrátě krve nebo vdechnutím krve (masivní krvácení) velmi ohrožen vznikem šoku.¹¹⁶

U dospělé osoby 10 % ztráty krve nevyvolá vážnější problém (dárcovství krve), 20-30 % ztráty krve vyvolá šok a 50 % ztráty krve je smrtelné. Neočekávaná ztráta krve je mnohem závažnější než pozvolná ztráta (dochází k dovytváření krve). Dospělá osoba má přibližně 4,5-6 litrů krve. V případě protěti velké tepny může vykrvácení nastat do 60-90 sekund.¹¹⁷

Postup první pomoci u krvácení je následující. V případě, že postižený masivně krvácí, zachránce se nejdříve pevně ujistí, že jemu ani zraněné osobě na místě nehrozí žádné další nebezpečí, a poté ho položí či posadí. Dále silně stlačí cévu, která krvácí přímo v ráně (je-li to možné, ruce by měly být chráněny rukavicemi) a pokusí se vyhnout bolestivým manipulacím s postiženou osobou a zároveň ji vyzve, aby se sama snažila vyhnout zbytečné fyzické námaze. Zachránce během ošetřování brání postiženého, aby nepodchladl tzn. zraněného izoluje od země a přikryje ho izotermickou fólií nebo přikrývkou.¹¹⁸ **Když zraněná osoba krvácí z nosu,** zachránce ji vyzve, aby se posadila a mírně se předklonila. Dále postiženému silně stiskne nosní křídla a alespoň 5 minut pevně drží. Zachránce zraněného dále vyzve, aby stékající krev nosohltnem nepolykal, ale vyplivoval. Pokud krvácení stále trvá či se opakuje, zachránce zajistí či zraněnému doporučí

¹¹³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 35.

¹¹⁴ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 86.

¹¹⁵ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 88-90.

¹¹⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 60.

¹¹⁷ BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 86.

¹¹⁸ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 20-21.

odborné ošetření na ambulanci. **Jestliže postížený krvácí z ucha**, zachránce nechá krev, aby volně vytékala, pouze přiloží savý obvaz. Má-li zachránce podezření, že krvácení mohlo vzniknout závažným úrazem, co nejdříve přivolá zdravotnickou záchrannou službu. **Dalším případem je krvácení z úst.** Je-li příčinou krvácení vyražení (vytržení) zubu, zachránce nejdříve vloží do vzniklé mezery tampon a zraněného vyzve, aby vložený tampon skousnul. Následně zraněné osobě zajistí či doporučí odborné ošetření ve specializované ambulanci. **V pořadí dalším příkladem krvácení je vykašlávání krve.** Zachránce opět ihned zavolá zdravotnickou záchrannou službu a je-li to možné, posadí zraněného do mírného předklonu a doporučí mu, aby krev vyplivoval. Má-li podezření, že příčinou stavu postíženého může být tuberkulóza, vždy použije při jeho ošetřování roušku přes svá ústa a nos. **Pokud postížený zvrací krev**, zachránce ihned přivolá zdravotnickou záchrannou službu a poté zajistí, aby postížené osobě nezatekla krev do dýchacích cest, či ji nevdechl. **Když postížená krvácí z rodidel mimo menstruační cyklus**, zachránce přivolá či doporučí zraněné odborné ošetření. **Při krvácení z konečníku (krev ve stolici)** je vždy nutné zraněnému zajistit či doporučit odborné zdravotnické ošetření.¹¹⁹

4.5 Poranění mozku

Toto zranění nejčastěji vzniká vlivem přímého násilí směřovaného přímo na hlavu. Po nárazu dojde k prudkému zbrždění či zrychlení pohybu hlavy. Mozek se v hlavě pohybuje v nestlačitelném prostředí a při nárazu do lební klenby dojde k jeho zranění. V případě působení střížné síly dochází mnohdy k poranění nitrolebních cév.¹²⁰

Mozková poranění můžeme dle charakteru a závažnosti rozdělit na několik příkladů. Prvním poraněním je **otřes mozku**. Toto mozkové poranění je spíše poraněním funkčnosti, než porucha mozkové tkáně. V mozkové tkáni po úrazu nejsou zjevné anatomické změny. Otřes mozku se často projevuje krátkodobým bezvědomím, které trvá několik vteřin až několik minut, maximálně však 30 minut. Dále se také mohou projevit další vedlejší příznaky například zvracení, nevolnost, zraněná osoba si nedokáže vybavit události, které předcházely úrazu, a též si často nevybaví ani události, které se odehrály těsně po úrazu. Dalším je **pohmoždění mozku**. U tohoto poranění mozku dochází k anatomickému poškození mozkové tkáně. Při ráně nemusí dojít ke zlomenině lebky ani k bezvědomí postížené osoby. V porovnání oproti otřesu mozku zde mohou vzniknout různé neurologické změny podle toho, kterou část mozku rána přímo zasáhla. Kdyby po úrazu u zraněného došlo k otoku mozku s nárůstem nitrolebního přetlaku, bude zranění řešeno chirurgicky. Další poranění je **rozhmoždění mozku**. Působením hrubého násilí směřovaného na hlavu, dojde k výraznému poškození mozkové tkáně. Po nárazu velmi často dochází ke zlomeninám lebečních

¹¹⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 60-61.

¹²⁰ MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 76.

kostí s velkým krvácením do tkání. U tohoto mozkového poranění postižená osoba často končí s těžkým postižením či dokonce smrtí. Další je **nitrokomorové krvácení mozku**. Poranění vzniká v případě, že se dutiny vyplněné mozkomíšním mokem zalijí krví z nitromozkové části mozku. Nastává rozlehlá devastace mozkové tkáně s vážnými neurologickými problémy. Prognóza je zde velmi vážná. Dále **nitromozkové krvácení**, se kterým se setkáme spíše u neúrazových centrálních mozkových příhod, například mozková mrtvice. Málokdy dojde k rozsáhlé devastaci mozkové tkáně s poruchami řeči, hybnosti končetin a vědomí. A posledním poraněním je **nitrolebeční krvácení**. Poraněním žil či tepen dojde ke krvácení mezi mozkovými plenami. U seniorů velmi často toto krvácení nastává třeba i po minimálním traumatu hlavy. U malých krvácení se neprojevují žádné příznaky nebo zraněná osoba má pouze nespecifické a minimální obtíže, například bolest hlavy, rychlá unavitelnost či nesoustředěnost. U velkých krvácení se naopak projevují poruchy vědomí a velmi často ochrne určitá část těla dle toho, na jakou část povrchu mozku tlačí krevní výron. Krvácení z tepny mezi tvrdou mozkovou plenou a lební kostí postiženou osobu velice ohrožuje na životě. V mozku vzniká epidurální hematom. Toto mozkové poranění vyžaduje urgentní chirurgický zákrok a to, že se hematom vypustí a krvácející céva se ošetří.¹²¹

4.6 Poranění páteře

Poranění páteře vznikají nejčastěji při autonehodách, při skocích do vody a pádech z větší výšky, než je výška zraněné osoby. Tato poranění jsou vždy velice vážná, málokdy nezanechají následky, které by neomezovaly život postižené osoby. Správně provedené úkony záchranáře při poskytování první pomoci zraněné osobě rozhodují o tom, jaké a jak velké trvalé následky postiženému zasáhnou jeho osud. V případě, že při poskytování první pomoci máme sebemenší podezření na poranění páteře, musíme se zraněnou osobou zacházet, tak jako by poranění páteře bylo opravdu prokázáno.¹²²

Druhy vzniku poranění páteře jsou následující. **Stlačení páteře**, kde násilí působí podél osy páteře. Tento druh poranění páteře vzniká při pádu na hlavu v ose páteře, dopadem na napnuté dolní končetiny nebo rychlým dosednutím na tvrdou podložku. **Ohnutí páteře**, jedná se o rychlý nekoordinovaný a neočekávaný předklon nebo záklon. Poranění vzniká při skoku do vody, kdy osoba narazí čelem na dno, dále při prudkém zrychlení (náraz automobilu do jiného stojícího automobilu) či zbrždění (čelní náraz automobilu do nějaké překážky při autonehodě) a třetím druhem je **střížný pohyb s rotací**. U tohoto poranění páteře se uplatňují střížné a rotační síly. Při tomto pohybu dochází téměř vždy k poškození míchy. Poranění vzniká prudkým nárazem ramene

¹²¹MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 76-77.

¹²²MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 79.

do určité překážky, to jsou velmi často pády z výšky.¹²³

Jestliže záchránce má podezření na poranění páteře zraněné osoby, nejprve se ujistí, že jemu ani postiženému na místě nehrozí žádné další nebezpečí. Prioritou samozřejmě zůstává zabezpečení základních životních funkcí. Pokud zraněný dýchá normálně, záchránce ho ponechá v poloze, v jaké se právě nachází (pokud mu v této poloze nehrozí žádné jiné nebezpečí). Jestliže je zraněná osoba při vědomí, záchránce se jí snaží uklidnit a přesvědčit, aby se v žádném případě nehýbala.¹²⁴ „Manipulace a transport postiženého s podezřením na poranění páteře jsou úkolem zdravotnické záchranné služby. Pokud je zcela výjimečně nutné postiženého přemístit v rámci první pomoci (zpravidla z důvodu přetrvávajícího nebezpečí na místě úrazu), je během manipulace nutné stabilizovat hlavu postiženého v ose těla a co nejvíce omezit pohyby v oblasti páteře, v ideálním případě v součinnosti pěti záchránců.“¹²⁵ Záchránce zraněnému zajistí tepelný komfort a dále přivolá zdravotnickou záchrannou službu.¹²⁶

4.7 Popáleniny a opařeniny

Popálenina je úraz způsobený lokálním účinkem vysoké teploty. Vždy dojde k poškození kůže (eventuálně sliznice), někdy dojde i k poškození hlouběji uložených tkání. Popáleniny způsobují kruté bolesti, které jsou spojeny s rizikem následné infekce, která při větší míře ohrožuje život popálené osoby. Popáleniny a opařeniny vznikají velmi často při pádech do ohniště, vznícení oděvů, požárech, intenzivním sálavým teplem a při kontaktu s horkým tělesem.¹²⁷

Ročně se s popáleninami a opařeninami léčí přibližně 1 % populace (97 % ambulantně), 40 % jsou děti. Uvádí se informace, že 25-40 % relevantních poranění ohněm lze předejít pomocí detektorů kouře.¹²⁸

Závažnost popálení a opaření je dána věkem (vyšší u starých osob a malých dětí), rozsahem (plochou), zdravotnickým stavem, hloubkou (stupněm), dobou působení, mechanismem vzniku (61 % opaření, 24 % plamen) a lokalizací popáleniny. Popálení na 15 % u dospělých a 10 % u dětí vyvolává šok.¹²⁹

Zraněná osoba je ohrožena vznikem infekcí, podrážděním či popálením dýchacích cest (kouřové plyny, páry) a rozvojem nemoci z popálení při míře nad 10 % (u dětí nad 5 %).¹³⁰

V první pomoci též existuje **pravidlo devíti**. Jedná se o pravidlo, které se využívá k

¹²³MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha, 2012, s. 79.

¹²⁴KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 32.

¹²⁵KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 32.

¹²⁶KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 33.

¹²⁷KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 39.

¹²⁸BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 127.

¹²⁹BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 128.

¹³⁰KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 39.

hodnocení rozsahu popálení. U dospělého člověka to znamená 9 % hlava, 9 % každá horní končetina, 18 % trup zezadu a 18 % zepředu, 18 % každá dolní končetina a 1 % genitál. Toto pravidlo se též obrazně užívá k určení rozsahu popálení přiložení dlaně se stisknutými prsty k popálenému místu. Takové zraněné místo poté zaujímá také 1 %.¹³¹

Popáleniny rozdělujeme do tří stupňů. V prvním stupni popálení dochází k zarudnutí a překrvení kůže (například sluncem), hojí se dny. V druhém stupni dochází ke vzniku puchýřů, které se hojí týdny. A v třetím stupni popálení dochází k poškození, které se hojí měsíce, velmi často je nutná transplantace.¹³²

První pomocí u tohoto poranění potřebujeme zmírnit bolest, zabránit dalšímu působení tepla a snížit riziko vzniku infekce. Zachránce nejdříve musí přerušit účinek tepla – uhašení hořícího oblečení, sundání oblečení při opaření, pevně lnoucí části oblečení nikdy nesundává. Zachránce poté ochladí popálené plochy chladnou vodou (15-25 °C) - lokální bez omezení až do úlevy od bolesti), rozsáhlé popáleniny a opařeniny (nad 20 %) pouze krátkodobě a jednorázově. Následně zachránce popálené plochy zakryje sterilním materiálem, v případě, že žádný takový materiál nemá, zakryje plochy alespoň jinou dostupnou a především čistou textilií. Zachránce také postižené osobě sundá veškeré prsteny, náramky, náušnice a podobně.¹³³

Mezi nevhodné postupy řadíme přikládání ledových obkladů, intenzivní celkové chlazení, používání různých zásypů, mastí, dezinfekcí a podobně a strhávání přiškvařených oděvů či puchýřů.¹³⁴

4.8 Poranění elektrickým proudem

Působení elektrického proudu na lidské tělo závisí na mnoho faktorech, především na jeho charakteru (stejnoseměrný či střídavý), odporu těla, trvání průchodu proudu, napětí a na dráze, kterou proud prochází. Každý člověk má jinou individuální vnímavost elektrického proudu. Působení elektrického proudu na lidské tělo má dva hlavní účinky. První účinek je dráždivý, projevují se poruchy srdečního tepu a křeče. Druhý hlavní účinek je tepelný, u kterého vznikají popáleniny.¹³⁵

Úraz elektrickým proudem nízkého napětí

U úrazu proudem nízkého napětí (jedná se o napětí do 1000 V) dojde k dráždivým účinkům. Účinky jsou na frekvenci elektrického proudu, maximum mají při frekvenci zhruba 100 Hz. Od této hranice dojde k poklesu a při frekvencích nad 100 kHz se zcela přestávají uplatňovat. U

¹³¹TOMANOVÁ, J., KOPECKÝ, M. *Vybrané kapitoly z první pomoci*. Olomouc, 2014, s. 10.

¹³²BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 128.

¹³³KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 39.

¹³⁴KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 40.

¹³⁵FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část B: Základy první pomoci – úrazy*. Tábor, 2012, s. 31.

vysokofrekvenčních elektrických proudů jsou následkem tepelné účinky. Tyto účinky se také využívají například v rehabilitační medicíně. Velké množství **poranění je způsobeno kontaktem se střídavým elektrickým proudem „ze zásuvky“** (230 V, 50 Hz). Klinické následky mohou být absolutně nezávažné až po následky, které mohou způsobit smrt. Převládajícími příčinami úmrtí jsou zástava dechu při křečích dýchacích svalů, nebo zástava oběhu při fibrilaci srdečních komor. Když dojde k **zasažení proudem z běžného domácího rozvodu**, je hlavním rizikem vznik arytmie srdce. Následkem je vznik bezvědomí, absolutní zástava krevního oběhu a smrt. Dále může také dojít ke ztrátě paměti, poruchám funkce nervů (brnění, obrna, apod.) a případně k dalším, dlouhodobějším následkům. Charakteristickým důsledkem jsou svalové křeče. V těchto křečích zraněný nedokáže odtrhnout svoji ruku od zdroje proudu, nedokáže se nadechnout (křeč bránice) apod. Může dojít dokonce až k tak silné křeči, která způsobí zlomeninu kosti. Vzácně může dojít ke vzniku šedého zákalu očí.¹³⁶

Úraz elektrickým proudem vysokého napětí

Úrazy elektrickým proudem vysokého napětí, v praxi to jsou kobky trafostanic, většina nadzemních vedení a trolejová vedení. Toto napětí způsobuje většinou popáleniny, které mohou být uvnitř těla postiženého, zatímco na jeho těle mohou být stopy úrazy relativně nenápadné. U úrazů elektrickým proudem o napětí okolo 500 V lze vysledovat první známky poranění tkání. U úrazu proudem vysokého napětí nemusí dojít k přímému kontaktu s vodičem, elektrický výboj dokáže za určitých podmínek přeskocit až na vzdálenost větší, než jeden metr. Nejčastější poranění vznikají při přelézání vagonů vlaku stojícího pod trolejí. Úraz elektrickým proudem se ve velkém množství případů kombinuje s dalšími zraněními, které vznikají při pádu z menší nebo větší výšky.¹³⁷

Bezpečná vzdálenost od elektrického proudu je 1cm/1000 V za sucha. Kožní odpor je přibližně 10-100kΩ suché kůže, ale jenom okolo 100-1000 Ω vlhké kůže, kožnímu odporu je přiměřené uvolněné teplo a tedy závažnost popálení. Elektrický proud do 1 mA není vnímán, do 5 mA je bez následků, do 15-25 mA vyvolává velké svalové kontrakce, které znemožňují uvolnění z obvodu (osoba se nedokáže pustit zdroje proudu), do 50 mA vznikají silné křeče až bezvědomí, do 200 mA dochází k fibrilaci komor, do 1 000 mA dojde ke křečím dýchacích svalů a popálení a do 10 000 mA vznikají těžká popálení a úplná kontrakce myokardu.¹³⁸

Míra poškození záleží především na velikosti elektrického proudu a jeho frekvenci, době, po kterou elektrický proud působil, vlhkosti kůže, cestě, kterou procházel, ve kterých částech srdečního cyklu proud působil.¹³⁹

První pomocí vždy potřebujeme docílit přerušení kontaktu se zdrojem proudu. V případě,

¹³⁶FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část B: Základy první pomoci – úrazy*. Tábor, 2012, s. 31.

¹³⁷FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část B: Základy první pomoci – úrazy*. Tábor, 2012, s. 31.

¹³⁸BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 130.

¹³⁹BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 130.

že došlo k náhlé zástavě krevního oběhu, snažíme se udržet náhradní průtok krve v životně důležitých orgánech, a to až do příjezdu zdravotnické záchranné služby. Prioritou je vždy bezpečí zachránce. Zachránce se nejprve ujistí, že zdroj elektrického proudu je již vypnut, není-li možné proud vypnout, přeruší kontakt zraněného s předmětem pod napětím pomocí předmětu, který není vodivý. V případě, že postižená osoba je zasažena proudem vysokého napětí, se zachránce k osobě přibližuje pouze, je-li si zcela jist, že proud byl opravdu vypnut (zasažení tzv. elektrickým obloukem či krokovým napětím hrozí i ze vzdálenosti až několika metrů). V případě, že postižená osoba byla zasažena bleskem při bouřce, zachránce zváží, zda není riziko dalšího úderu blesku při záchrane postižené osoby. Všechny osoby, které byly zasaženy elektrickým proudem, musí být vždy vyšetřeny lékařem.¹⁴⁰

4.9 Omrzliny

Omrzlinou se rozumí lokální poškození chladem. Nejčastěji postihuje obnažené a nedostatečně prokrvené části těla (nos, ušní boltce, nechráněné prsty rukou, tváře, prsty nohou v těsné obuvi).¹⁴¹

Omrzliny vznikají působením chladu, nevhodným či nedostatečným oblečením a obuví, větrem (omrzliny vznikají i při teplotách okolo 0 °C). Zraněná osoba může být ohrožena druhotnou infekcí omrzlých částí těla, amputací omrzlých periferních partií těla (ušní boltce, prsty) či trvalými poruchami citlivosti.¹⁴²

Omrzliny dělíme do tří stupňů. Omrzliny v prvním stupni se projevují zarudlou, chladnou kůží, která je málo citlivá, a mohou vzniknout i otoky. V druhém stupni je kůže nažloutlá, necitlivá nebo nařívá s puchýři (po 2-3 dnech). V třetím stupni dochází k nekróze (dochází k amputaci), zmrzlé tkáně jsou tak křehké, až dochází k odlamování.¹⁴³

Postiženého je potřeba přemístit do teplého prostředí a snažíme se zmírnit potíže. Poté je potřeba obnovit dostatečné prokrvení omrzlých partií těla a zabránit vzniku infekce.¹⁴⁴

Správný postup pro poskytnutí první pomoci je následný. Zachránce nejdříve zajistí či doporučí zraněnému, aby se přemístil do teplého prostředí. Poté zachránce zajistí či doporučí zraněnému, aby si omrzlé části svého těla ohříval ve vodní lázni o teplotě 37-42 °C po dobu 30 minut. Dále zachránce zajistí či doporučí zraněné osobě odborné ošetření, do té doby chrání omrzlá místa sterilním materiálem, jestliže nemá žádný takový materiál, pak použije alespoň čistou

¹⁴⁰KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 24.

¹⁴¹KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 41.

¹⁴²KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 41.

¹⁴³BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 129.

¹⁴⁴KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 41.

textílií.¹⁴⁵

Mezi nevhodné postupy řadíme přímé ohřívání pomocí zdrojů tepla (chemické ohřivače, topení) – může dojít k popáleninám, tření sněhem a použití různých masť a jiných prostředků.¹⁴⁶ Dále zraněnému v žádném případě nedovolíme kouřit.¹⁴⁷

4.10 Tonutí

Utonutí je druhou nejčastější smrtí u mladých lidí do čtyřiceti let. V 80 % je příčinou smrti aspirace vody do plic (vlhké tonutí) a ve 20 % je příčinou otok hlasivek a dušení pro laryngospasmus (suché tonutí). Dokonce až 70 % případů utonutí je po požití alkoholu. **Ve sladké vodě** dochází k hypotonickému rozkladu erytrocytů. Vyplaví se draslík, voda se nasaje do krevního oběhu a dojde k porušení alveolů. Voda nejde „vylít“. **Ve slané vodě** dojde k nasátí vody do plic.¹⁴⁸

Příznakem tonutí jsou šedomodré rty a ušní boltce. Velice nebezpečné jsou skoky do vody, především z velkých výšek nebo do neznámých vod. Po nárazu na dno často dochází k poranění krční páteře, ale dokonce i k arytmií až zástavě srdce. Při náhlém a velkém přetlaku může dojít až k ruptuře plic (syndrom papírové sáčky). Při zadržení dechu při skoku do vody někdy vzniká též vzduchová embolie mozku.¹⁴⁹

První pomocí potřebujeme nejprve docílit, aby se postiženou osobu podařilo vytáhnout z vody na břeh nebo jinou pevnou podložku. Poté se musí co nejrychleji zahájit umělé dýchání a stlačování hrudníku zraněného. A též je potřeba zajistit co nejrychlejší příjezd zdravotnické záchranné služby.¹⁵⁰

Postup pro správné poskytnutí první pomoci při tonutí je následný. Jakmile zachránce spatří tonutí nejdříve přivolá či zajistí přivolání zdravotnické záchranné služby (eventuálně i ostatních tísňových složek). Poté se zachránce pokusí tonoucího zachránit, aniž by musel vkročit do vody (hozením lana, podáním větve, záchranného kruhu), eventuálně pro jeho záchranu použije loďku. Pokud zachránce opravdu musí vstoupit do vody, jistí se přitom, pokud je to možné, lanem ze břehu. **Pokud zraněný nereaguje a nedýchá normálně** a zachránce je k tomu vyškolen, zahájí ještě ve vodě umělé dýchání. Jakmile je zraněná osoba vytažena na pevnou podložku (loďka, břeh), ihned zachránce zahájí resuscitaci 5 umělými vdechy, poté pokračuje v poměru 30 stlačení hrudníku zraněné osoby ku dvěma umělým vdechům a dále pokračuje v resuscitaci. Během ožívování tonoucí osoby je velmi časté vytékání žaludečního obsahu. Pokud tato tekutina znemožňuje umělé dýchání,

¹⁴⁵KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 41.

¹⁴⁶KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 42.

¹⁴⁷TOMANOVÁ, J., KOPECKÝ, M. *Výbrané kapitoly z první pomoci*. Olomouc, 2014, s. 20.

¹⁴⁸BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 132.

¹⁴⁹BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha, 2008, s. 132.

¹⁵⁰KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 22.

zachránce otočí zraněného na bok a z dutiny ústní odstraní všechny obsah. U tonoucích osob je resuscitace samostatným stlačováním hrudníku málo účinná a neměla by se provádět. **Pokud zraněný nereaguje a normálně dýchá**, zachránce postiženého uloží do zotavovací polohy na boku a dále ho intenzivně sleduje, zda dýchá normálně. Poté zachránce zraněného přikryje izotermickou fólií či přikrývkou. **Pokud zraněný reaguje**, zachránce mu umožní zaujmout polohu, která zraněnému nejvíce vyhovuje. Dále brání přikrytím izotermickou fólií či přikrývkou podchlazení. Následně přivolá zdravotnickou záchrannou službu.¹⁵¹

Při tonutí může též dojít k poranění krční páteře. Toto poranění ale není až tak časté. Lze ho předpokládat při rizikových aktivitách (vodní lyže, skoky do vody) či přítomnosti rizikových faktorů (opilost, známky úrazu). Jestliže zachránce má podezření na možnost poranění krční páteře, pokusí se omezit násilné pohyby hlavou při zachraňování tonoucí osoby z vody. Pro laické zachránce není doporučeno používání fixačních límců. Jakékoliv pokusy omezit pohyby krční páteře zraněné osoby nesmí zpozdit zahájení resuscitace.¹⁵²

¹⁵¹KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 22-23.

¹⁵²KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. Praha, 2012, s. 23.

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

5.1 Typ výzkumu

Do praktické části mé bakalářské práce jsem zvolila metodu dotazníkového šetření na zvolené téma „Znalosti pracovníků bezpečnostních složek v oblasti poskytování první pomoci“. Toto šetření jsem si zvolila vzhledem k jeho výhodě, tj. možnost rychlého získání informací od vysokého počtu osob. Dotazníkové šetření bylo provedeno pomocí dvou dotazníků. První dotazník byl vyplňován pracovníky Policie České republiky a druhý pracovníky obecní (městské) policie. Hlavním cílem dotazníkových šetření je vyhodnotit, jak každá výše uvedená bezpečnostní složka umí poskytovat první pomoc, a následně dojde k vyhodnocení získaných výsledků a ke komparaci.

5.2 Místo a čas dotazníkového šetření

Obě dotazníková šetření probíhaly prostřednictvím internetu v termínu od 2. 2. 2016 do 14. 2. 2016. Přístupy k mým dotazníkům jsem rozeslala e-mailem především mým přátelům, kolegům a dalším osobám, které jsou zaměstnány u Policie České republiky a obecní (městské) policie. Snažila jsem se zachovat vyrovnanou strukturu dotazovaných (muži x ženy).

5.3 Struktura dotazníku

Dotazníky byly zcela shodné a obsahovaly celkem 15 otázek, viz. příloha č. 1. Odpovědi na otázky byly pouze uzavřené a všechny otázky byly povinné.

6 VYHODNOCENÍ A KOMPARACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

1. Jaké je Vaše pohlaví?

Policie České republiky

Dotazník celkem vyplnilo 54 respondentů, z nichž bylo 59,26 % žen a 40,74 % mužů. Mým cílem této otázky bylo zachovat vyrovnanou strukturu dotazovaných (muži x ženy). Dle výše uvedených informací jsem svůj cíl splnila.

Návratnost dotazníku byla 82,1 %. Návratnost je dána poměrem vyplněných a zobrazených dotazníků. Průměrná doba vyplňování byla 00.02:38 hod.

Obecní (městská) policie

Dotazník celkem vyplnilo 52 respondentů, z nichž bylo 52,94 % žen a 47,06 % mužů. Cílem této otázky bylo též zachovat vyrovnanou strukturu dotazovaných (ženy x muži). Dle výše uvedených informací jsem svůj cíl také splnila.

Návratnost dotazníku byla 84,1 %. Návratnost je dána poměrem vyplněných a zobrazených dotazníků. Průměrná doba vyplňování byla 00.02:44 hod.

Komparace výsledků

U obou dotazníků se mi podařilo zachovat vyrovnanou strukturu dotazovaných a taktéž i návratnost dotazníků. V porovnání průměrné doby vyplňování každého dotazníku je patrné, že zaměstnanci Policie České republiky oproti zaměstnancům obecní (městské) policie vyplňování zvládli rychleji o 6 sekund.

2. Jaký je Váš věk?

Ve druhé otázce jsem u dotazovaných zjišťovala, do jaké věkové kategorie patří. Byly jim nabídnuty 3 varianty odpovědi: 18-30 let, 31-45 let, 46 a více let.

Policie České republiky

Z výsledků jsem se dozvěděla, že 58,49 % odpovědí pocházely od respondentů v rozmezí 18-30 let, 30,19 % od respondentů v rozmezí 31-45 let a zbylých 11,32 % od respondentů v rozmezí 46 a více let.

Obecní (městská) policie

Zde téměř 1/2 odpovědí pocházela od respondentů v rozmezí taktéž 18-30 let. Dále 21 respondentů bylo v rozmezí 31-45 let a 8 respondentům bylo 46 a více let.

Komparace výsledků

Převažující počet respondentů ve věkovém rozmezí 18-30 let může být způsoben ze dvou důvodů. Prvním důvodem může být, že mezi mými přáteli a kolegy převažují lidé v mém věku, a druhým důvodem, že internet využívají spíše mladí lidé a starší respondenti se k internetu připojují méně často či vůbec.

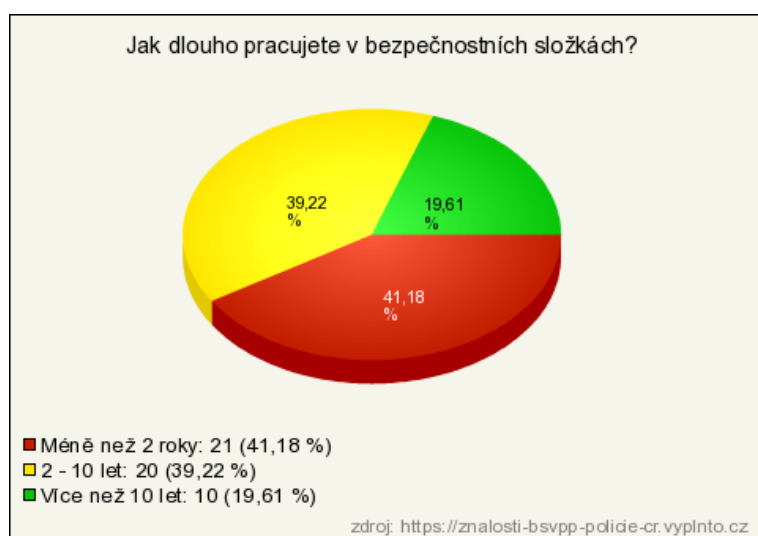
3. Jak dlouho pracujete v bezpečnostních složkách?

U této otázky bylo cílem zjistit, jak dlouho dotazovaní pracují v bezpečnostních složkách. Na výběr měli ze tří možností odpovědí. První možnost byla, že u bezpečnostní složky pracují méně než 2 roky, druhou možností byla odpověď 2-10 let a třetí odpověď více než 10 let.

Policie České republiky

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že 41,18 % respondentů u bezpečnostní složky pracuje méně než 2 roky, 39,22 % respondentů 2-10 let a 19,61 % respondentů u složky pracuje více než 10 let.

Graf č. 1: Jak dlouho pracujete v bezpečnostních složkách?

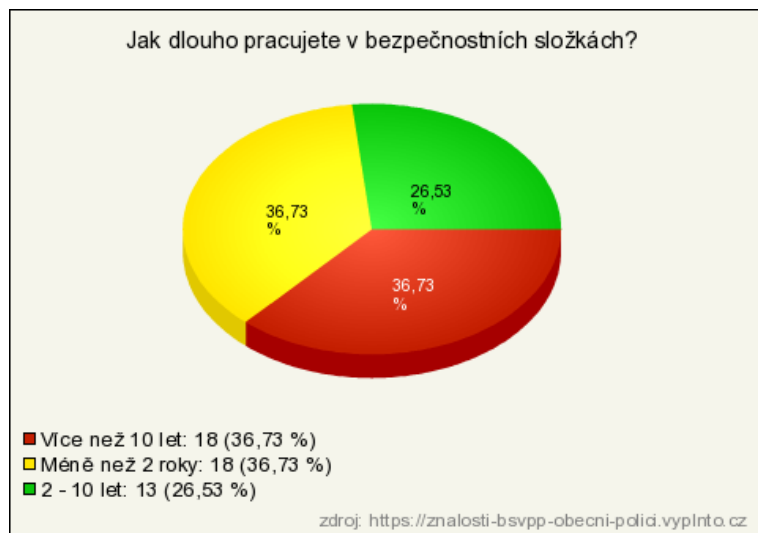


Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že 36,73 % respondentů u bezpečnostní složky pracuje více než 10 let, stejný počet respondentů u složky pracuje méně než 2 roky a zbylých 26,53 % respondentů u bezpečnostní složky pracuje 2-10 let.

Graf č. 2: Jak dlouho pracujete v bezpečnostních složkách?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Při porovnání získaných výsledků jsem zjistila, že dotazník určený pro Policii České republiky vyplňovali spíše policisté, kteří u bezpečnostní složky pracují méně než 2 roky, ale u dotazníku obecní (městské) policie respondenti dle výše uvedeného grafu u složky pracují více než 10 let a ve stejném počtu i taktéž méně než 2 roky.

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Dále jsem se respondentů dotazovala na jejich nejvyšší dosažené vzdělání. V této otázce jim byly nabídnuty 4 varianty odpovědí: základní, střední, vyšší odborná škola a vysokoškolské.

Policie České republiky

Z odpovědí vyplynulo, že převažovalo 32 policistů, kteří mají vystudovanou střední školu, 17 policistů má vystudovanou vyšší odbornou školu a 5 policistů vysokou školu.

Graf č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?



Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z dotazníku určeného pro pracovníky obecní policie vyplynulo, že dotazník vyplnilo 20 strážníků, kteří mají vystudovanou střední školu, 19 strážníků s vysokoškolským vzděláním a zbylých 12 strážníků vystudovalo vyšší odbornou školu.

Graf č. 4: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Z výše uvedených grafů je patrné, že nejvíce dotazovaných má středoškolské vzdělání. U dotazníku, který vyplňovali policisté, vyplývá, že vysokoškolské vzdělání měla menšina, kdežto u dotazníku, který byl určený pro strážníky, necelá vysokoškolské vzdělání měla ¼.

5. Jak často jste v rámci svého zaměstnání proškolen/a v problematice poskytování první pomoci?

Dále jsem se dotazovala, jak často jsou pracovníci v bezpečnostních složkách v rámci svého zaměstnání proškoleni v problematice poskytování první pomoci. Na výběr měli ze 4 možností odpovědi. První nabízená odpověď byla pravidelně, minimálně 1x ročně, druhá pravidelně, 1x za dva roky, třetí odpověď byla nepravidelně/nevím a poslední nikdy - jsem v rámci zaměstnání nebyl/a proškolen/a.

Policie České republiky

Z níže uvedeného grafu jsem se dozvěděla, že 44,23 % respondentů je ve svém zaměstnání proškolenáno pravidelně, minimálně 1x ročně. Dále 36,54 % dotazovaných je proškolenáno nepravidelně či vůbec neví, 17,31 % respondentů je ve své práci proškolenáno pravidelně, 1x za dva roky a 1 respondent uvedl, že ve svém zaměstnání dokonce nikdy nebyl proškolen.

Graf č. 5: Jak často jste v rámci svého zaměstnání proškolen/a v problematice poskytování první pomoci?



Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z výsledků vyplynulo, že 60,78 % strážníků je ve svém zaměstnání proškolenáno pravidelně, minimálně 1x ročně, 23,53 % respondentů je proškolenáno nepravidelně nebo neví, 11,76 % strážníků je proškolenáno ve své práci pravidelně, 1x za dva roky a 2 respondenti uvedli, že ve svém zaměstnání dokonce nikdy nebyli proškoleni.

Graf č. 6: Jak často jste v rámci svého zaměstnání proškolen/a v problematice poskytování první pomoci?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Při porovnání získaných výsledků jsem se dozvěděla, že u obou dotazníků většina dotazovaných je ve svém zaměstnání proškolená pravidelně (minimálně 1x ročně). Ale velmi mě překvapilo, že se i u Policie České republiky a obecní (městské) policie našli i tací, kteří ve svém zaměstnání nikdy nebyli proškoleni v problematice poskytování první pomoci.

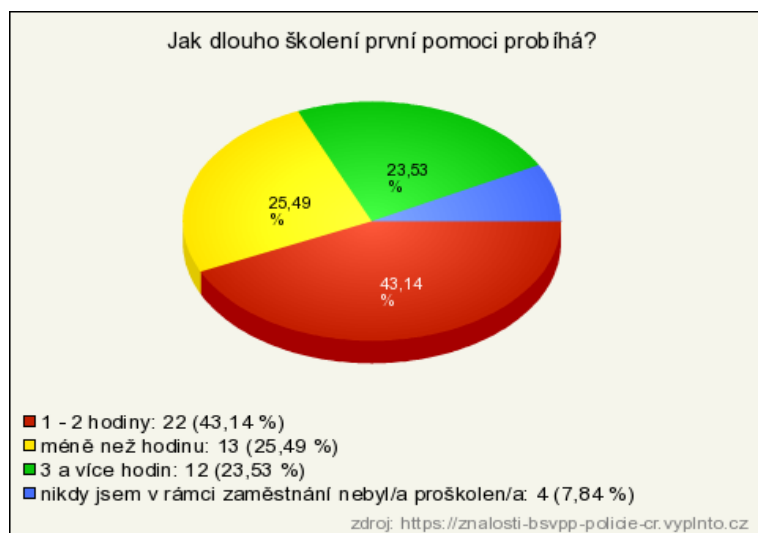
6. Jak dlouho školení první pomoci probíhá?

Další otázkou v mém dotazníku jsem se snažila zjistit, jak dlouho probíhá v jejich zaměstnání školení první pomoci. Tato otázka byla také uzavřená. Dotazovaní měli na výběr ze 4 možností: méně než hodinu, 1-2 hodiny, 3 a více hodin a nikdy jsem v rámci zaměstnání nebyl/a proškolen/a.

Policie České republiky

Zjistila jsem, že u 22 policistů školení první pomoci ve svém zaměstnání probíhá 1-2 hodiny, u 13 policistů probíhá školení méně než hodinu, u 12 policistů trvá 3 a více hodin a 4 policisté ve svém zaměstnání dokonce nikdy nebyli proškoleni.

Graf č. 7: Jak dlouho školení první pomoci probíhá?



Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Zde jsem se dozvěděla, že u 23 strážníků školení první pomoci probíhá 1-2 hodiny, u 16 strážníků trvá 3 a více hodin, u 6 strážníků probíhá méně než hodinu a 3 strážníci ve svém zaměstnání dokonce nikdy nebyli proškoleni.

Graf č. 8: Jak dlouho školení první pomoci probíhá?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

U této otázky jsem předpokládala, že přibližně 50 % dotazovaných zvolí variantu, že školení probíhá 1-2 hodiny. Můj předpoklad se dle výsledků potvrdil. Jak u Policie České republiky, tak i u

obecní (městské) policie necelá 1/2 respondentů odpověděla, že školení první pomoci v jejich zaměstnání opravdu probíhá 1-2 hodiny. Ale opakem jsem byla nepříjemně překvapena, že se v obou vyplněných dotaznících našli i respondenti, kteří ve svém zaměstnání nikdy proškoleni nebyli. Celkem se jednalo o 7 respondentů. Myslím si, že v žádné bezpečnostní složce by se neměl vyskytovat nikdo, kdo nikdy nebyl proškolen v první pomoci.

7. Školení se skládá z teorie, praxe či kombinací teorie a praxe (praktického nácviku)?

V pořadí sedmou otázkou jsem se od dotazovaných chtěla dozvědět, z jakých částí se v jejich zaměstnání školení první pomoci skládá. V této otázce byly na výběr z 3 možností. Buď si mohli zvolit první odpověď, že školení se skládá pouze z teorie, nebo druhou odpověď, že se skládá z teorie i praxe, či poslední odpověď, že nikdy v rámci zaměstnání nebyli proškoleni.

Policie České republiky

U dotazníku, který vyplnili pracovníci Policie České republiky, jsem zjistila, že se v zaměstnání u 69,23 % respondentů školení první pomoci skládá z teorie i praxe. Dále jsem zjistila, že se u 26,92 % dotazovaných školení první pomoci skládá pouze z teorie a zbylých 3,85 % respondentů ve svém zaměstnání nikdy v oblasti první pomoci nebylo proškoleny.

Graf č. 9: Školení se skládá z teorie, praxe či kombinací teorie a praxe (praktického nácviku)?



Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z níže uvedeného grafu jsem se dozvěděla, že u 66,67 % strážníků se školení v oblasti první

pomoci skládá jak z teorie, tak i praxe, u dalších 27,45 % respondentů se školení skládá pouze z teorie a 5,88 % strážníků nikdy ve svém zaměstnání v této oblasti nebylo proškoleny.

Graf č. 10: Školení se skládá z teorie, praxe či kombinací teorie a praxe (praktického nácviku)?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

U této otázky jsem předpokládala, že pracovníci bezpečnostních složek na školení v první pomoci školí, jak v teorii, tak i v praxi, protože při vzniklé nehodě či jiné mimořádné události každý člen bezpečnostní složky musí vědět správný postup pro poskytnutí první pomoci a musí umět ihned zasáhnout. Můj předpoklad se mi mile potvrdil u obou vyplněných dotazníků, kde jsem se dozvěděla, že více jak 60 % respondentů je na školení školeny, jak v teorii, tak i v praxi. Dále jsem dle výsledků zjistila, že u obou bezpečnostních složek je více jak 25 % pracovníků na školení školeny pouze v teorii a toto se mi zcela nelíbí, jak jsem již výše uvedla. Poté jsem byla nemile překvapena, že z výsledků vyšlo najevo, že se najdou i pracovníci bezpečnostních složek, kteří na školení v první pomoci vůbec nebyli.

8. Měl/a byste zájem o další vzdělávání v oblasti první pomoci?

V další otázce jsem se od dotazovaných chtěla dozvědět, zda by měli zájem o další vzdělání v oblasti první pomoci. Dotazovaní měli na výběr ze dvou přímých odpovědí, zda ano, či ne.

Policie České republiky

Zde by téměř ¾ policistů měli zájem o další vzdělání v oblasti první pomoci. Zbýlých 25,93 % respondentů nemá o další vzdělání zájem.

Graf č. 11: Měl/a byste zájem o další vzdělávání v oblasti první pomoci?

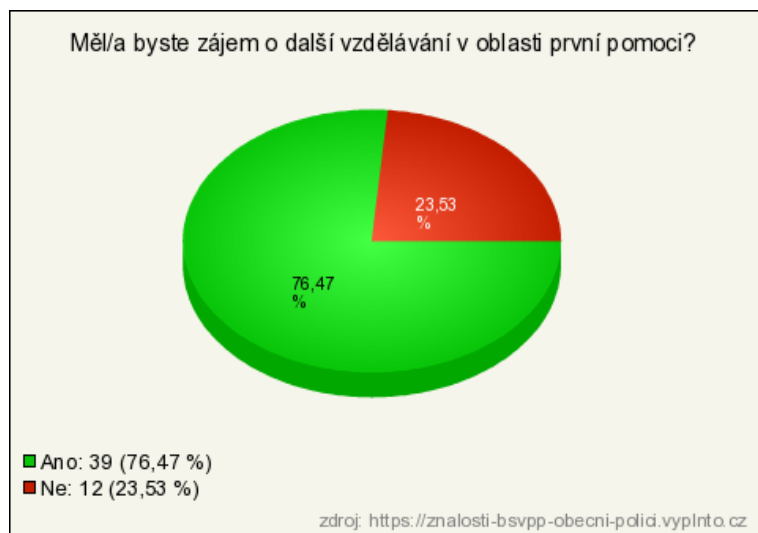


Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Zde by více jak $\frac{3}{4}$ strážníků měli zájem o další vzdělání v oblasti první pomoci. Zbýlých 23,53 % dotazovaných o další vzdělání zájem nemá.

Graf č. 12: Měl/a byste zájem o další vzdělávání v oblasti první pomoci?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Při sestavování této otázky jsem předpokládala, že 75 % respondentů vybere odpověď, že by měli zájem o další vzdělání v oblasti první pomoci. Z výsledků jsem byla mile překvapena a můj předpoklad se mi opět potvrdil. I u policistů a strážníků se opravdu našly přibližně $\frac{3}{4}$ kladných odpovědí.

9. Ocitl/a jste se někdy v situaci, kdy jste musel/a poskytnout první pomoci?

Dále jsem se dotazovala, zda se pracovník bezpečnostní složky ocitl někdy v situaci, kdy by musel poskytnout postižené osobě první pomoc. Respondenti si mohli vybrat jednu z následujících odpovědí. První pomoc poskytovali pouze jednou či několikrát, a nebo nikdy.

Policie České republiky

Ze získaných výsledků je patrné, že 22 policistů nikdy první pomoc postiženému neposkytlo, 17 policistů první pomoc poskytlo pouze jednou a 14 policistů první pomoc poskytlo již několikrát.

Graf č. 13: Ocitl/a jste se někdy v situaci, kdy jste musel/a poskytnout první pomoci?

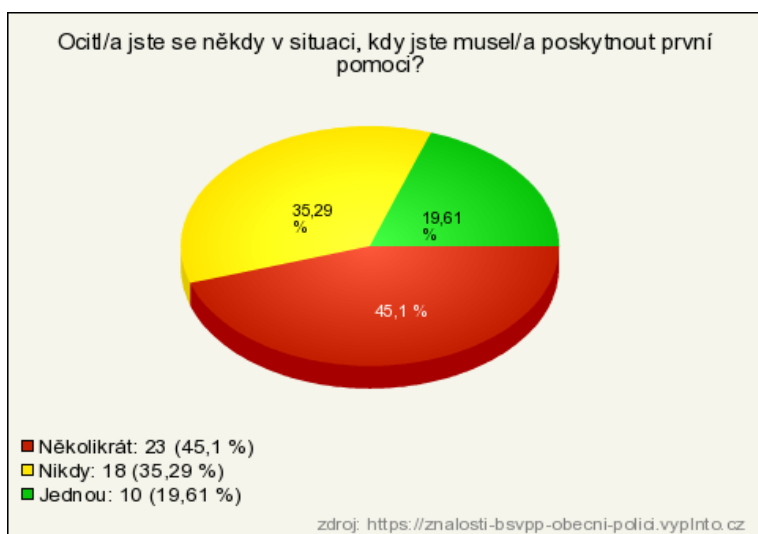


Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z výsledků dotazníku určeného pro obecní policii jsem se dozvěděla, že 23 strážníků první pomoci zraněné osobě poskytlo již několikrát, 18 strážníků první pomoci nikdy v minulosti neposkytlo a zbylých 10 strážníků první pomoc poskytlo pouze jednou.

Graf č. 14: Ocitl/a jste se někdy v situaci, kdy jste musel/a poskytnout první pomoci?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Komparací získaných výsledků jsem zjistila zcela odlišné informace. U Policie České republiky 41,51 % respondentů nikdy první pomoc postiženému neposkytlo, kdežto u obecní policie zhruba stejné množství respondentů první pomoc poskytlo již několikrát. Z toho vyplývá, že strážníci první pomoc u vzniklé nehody či mimořádné události poskytl vícekrát.

10. Co je neodkladná resuscitace?

V této otázce jsem se chtěla dozvědět, zda respondenti ví, co je neodkladná resuscitace. Respondenti měli na výběr ze 4 možností odpovědi. První možnost byla, že neodkladná resuscitace je metoda, jejímž cílem je oddálit klinickou smrt a zamezit nevratnému poškození mozku. Druhá možnost byla, že napomáhá k dodání okysličené krve do končetin zraněného. Třetí možnost, že slouží k masáži všech vnitřních orgánů důležitých k přežití postiženého a poslední možnost, že dotazovaný neví, co je neodkladná resuscitace. Správná odpověď byla pouze jedna, a to ta, že neodkladná resuscitace je metoda, jejímž cílem je oddálit klinickou smrt a zamezit nevratnému poškození mozku.

Policie České republiky

Dle níže uvedeného grafu 77,36 % respondentů znalo správnou odpověď na moji otázku, ale 18,87 % respondentů odpovědělo, že neodkladná resuscitace slouží k masáži všech vnitřních orgánů důležitých k přežití postiženého a 3,77 % respondentů odpověď neznalo.

Graf č. 15: Co je neodkladná resuscitace?

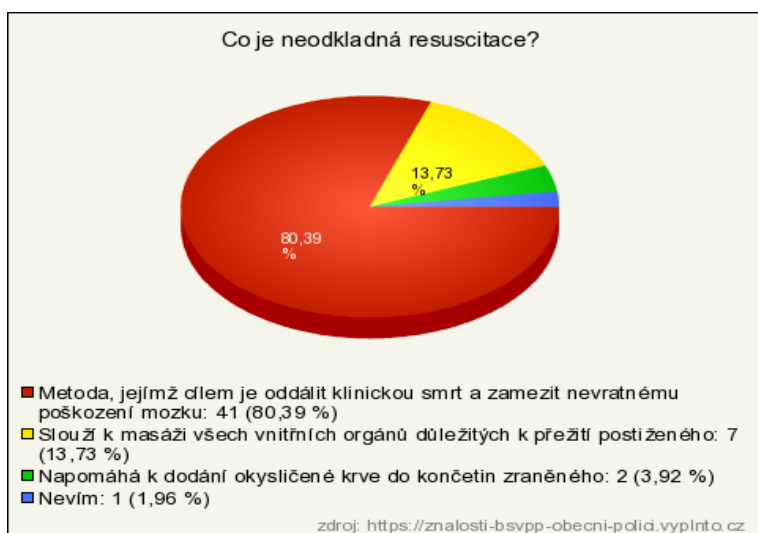


Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z grafu jsem se dozvěděla, že 80,39 % dotazovaných znalo správnou odpověď, ale 17,65 % dotazovaných z výběru možností zvolilo špatnou odpověď a 1 respondent nevěděl, co je neodkladná resuscitace.

Graf č. 16: Co je neodkladná resuscitace?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Zde jsem předpokládala, že všichni dotazovaní budou vědět jistě, co je neodkladná resuscitace. Bohužel jsem z výsledků nebyla mile překvapena. Celkem 19 dotazovaných zvolilo špatnou odpověď, a dokonce 3 respondenti nevěděli, co je neodkladná resuscitace.

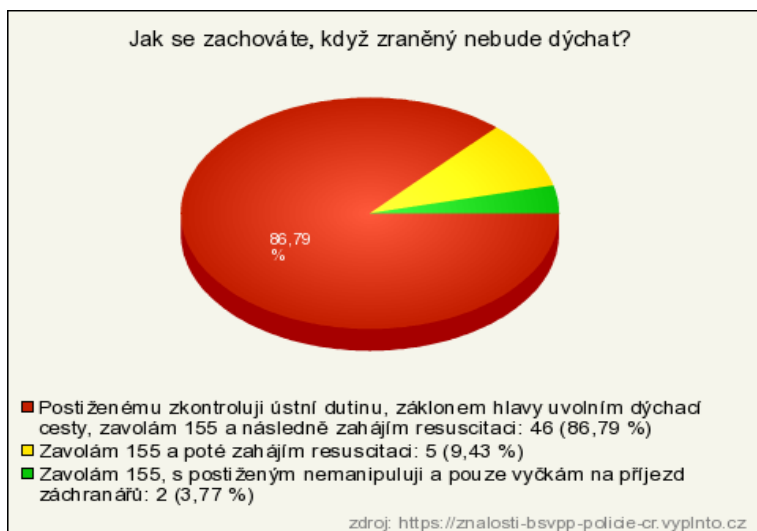
11. Jak se zachováte, když zraněný nebude dýchat?

V pořadí jedenáctou otázkou jsem chtěla zjistit, zda pracovník bezpečnostní složky ví, jak se zachovat, když zraněná osoba nedýchá. Otázka byla uzavřená, proto si dotazovaní mohli vybrat pouze jednu odpověď. První odpověď byla, že zavolá linku 155 a poté zahájí resuscitaci. Druhá odpověď, že postiženému zkontroluje ústní dutinu, záklonem hlavy uvolní dýchací cesty, zavolá 155 a následně zahájí resuscitaci. Třetí odpověď, že zavolá 155, s postiženým nemanipuluje a pouze vyčká na příjezd záchranářů a poslední odpověď byla, že když zraněný nedýchá, tak neví, jak by se v situaci zachoval. Za jedinou správnou odpověď lze považovat tvrzení, že pracovník bezpečnostní složky postiženému zkontroluje ústní dutinu, záklonem hlavy uvolní dýchací cesty, zavolá 155 a následně zahájí resuscitaci.

Policie České republiky

Zde jsem se dozvěděla, že 46 policistů znalo správnou odpověď a to, že by postiženému zkontrolovali ústní dutinu, záklonem hlavy by uvolnili dýchací cesty, zavolali 155 a následně by zahájili resuscitaci. Dále 5 respondentů by zavolalo 155 a poté zahájili resuscitaci a 2 respondenti by zavolali 155, s postiženým by nemanipulovali a pouze by vyčkali na příjezd záchranářů, což oba tyto postupy jsou zcela špatně.

Graf č. 17: Jak se zachováte, když zraněný nebude dýchat?



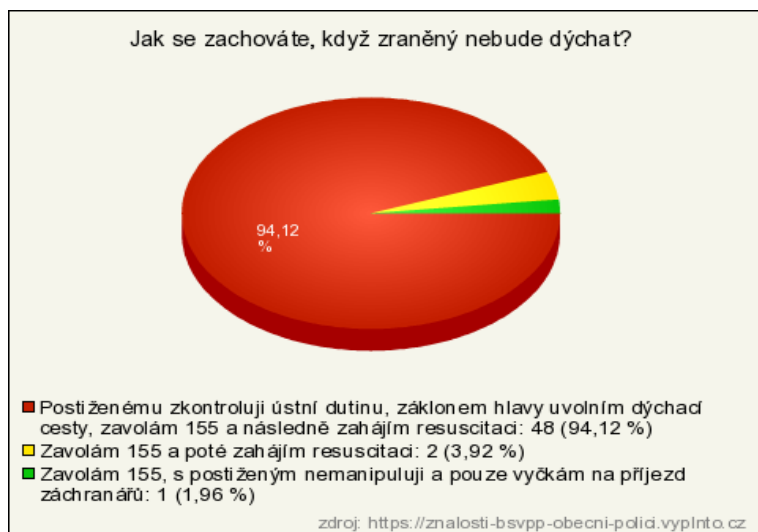
Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Od strážníků jsem z výsledků zjistila, že 48 z nich by se zachovalo zcela správně. To jest, že kdyby zraněný nedýchal, tak by mu zkontrolovali ústní dutinu, záklonem hlavy by mu uvolnili dýchací cesty, zavolali by 155 a následně by zahájili resuscitaci. Dále by 2 strážníci zavolali 155 a

poté by zahájili resuscitaci a 1 respondent by zavolal 155, s postiženým by nemanipuloval a pouze by vyčkal na příjezd záchranářů, což jsou špatné odpovědi.

Graf č. 18: Jak se zachováte, když zraněný nebude dýchat?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

U této otázky jsem předpokládala, že většina dotazovaných zvolí správnou odpověď (že by v situaci postiženému zkontrolovali ústní dutinu, záklonem hlavy by mu uvolnili dýchací cesty, zavolali by 155 a následně by zahájili resuscitaci). Můj předpoklad se mi dle výše uvedených grafů potvrdil, ale na druhou stranu jsem nebyla potěšena, že se u pracovníků bezpečnostních složek našli i tací, kteří opravdu neznají správný postup, jak by se zachovali, kdyby postižený opravdu nedýchal.

12. Jak správně provádíme neodkladnou resuscitaci dospělého?

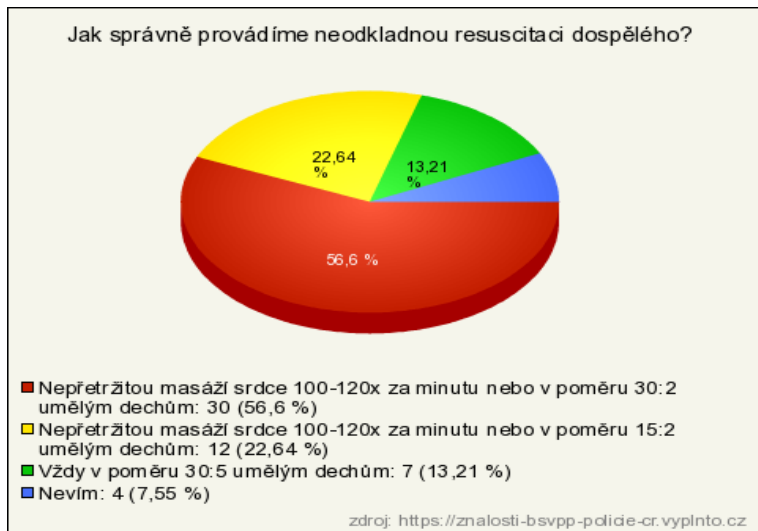
Dále jsem se dotazovala, jestli respondenti ví, jak se správně provádí resuscitace dospělé osoby. Dotazovaní měli opět na výběr ze 4 variant odpovědí: vždy v poměru 30:5 umělým dechům, nepřetržitou masáží srdce 100-120x za minutu nebo v poměru 15:2 umělým dechům, nepřetržitou masáží srdce 100-120x za minutu nebo v poměru 30:2 umělým dechům a nevím. Správná odpověď na tuto otázku je pouze jedna. To jest, že neodkladná resuscitace u dospělého se provádí nepřetržitou masáží srdce 100-120x za minutu nebo v poměru 30:2 umělým dechům.

Policie České republiky

Ze získaných výsledků je patrné, že více jak ½ respondentů ví, jak správně provádět dospělé osobě neodkladnou resuscitaci. Dle výsledků jsem se dále dozvěděla, že 19 respondentů zvolilo

špatnou odpověď, takže správný postup pro poskytnutí neodkladné resuscitace neznají, a dokonce 4 policisté zvolili variantu, že vůbec neví.

Graf č. 19: Jak správně provádíme neodkladnou resuscitaci dospělého?

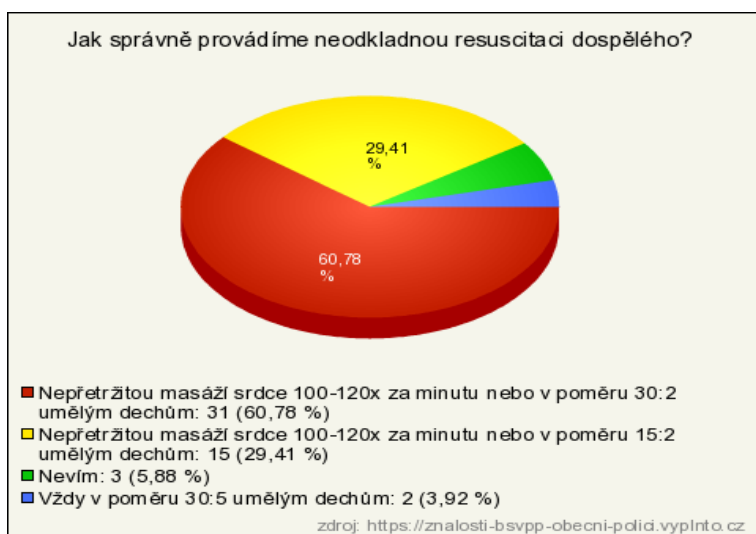


Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Dále jsem z výsledků zjistila, že u dotazníku, který vyplňovali pracovníci obecní policie, více jak ½ strážníků zvolila správnou odpověď, že neodkladná resuscitace dospělé osoby se provádí nepřetržitou masáží srdce 100-120x za minutu nebo v poměru 30:2 umělým dechům. Poté 15 respondentů zvolilo, že se resuscitace provádí nepřetržitou masáží srdce 100-120x za minutu nebo v poměru 15:2 umělým dechům a 2 respondenti zvolili variantu, že se provádí vždy v poměru 30:5 umělým dechům, což jsou špatné. U městské policie se též našli tací, kteří na moji otázku odpověď neznali.

Graf č. 20: Jak správně provádíme neodkladnou resuscitaci dospělého?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Zde jsem si při sestavování této otázky myslela, že všichni budou znát správný postup, jak poskytnout dospělé osobě neodkladnou resuscitaci. Dle výše uvedených grafů jsem s výsledky nemile překvapena. U obou dotazníků pouze více jak ½ dotazovaných zvolila správnou odpověď. U této otázky se našlo celkem dost špatných odpovědí a zjistila jsem, že se našli dokonce i pracovníci bezpečnostních složek, kteří vůbec správnou odpověď neznali. Myslím si, že pracovníci všech bezpečnostních složek by vždy správný postup pro poskytnutí neodkladné resuscitace dospělému měli znát velice dobře a neměl by se najít žádný pracovník, který by tento postup neznal.

13. Co je AED (automatický externí defibrilátor)?

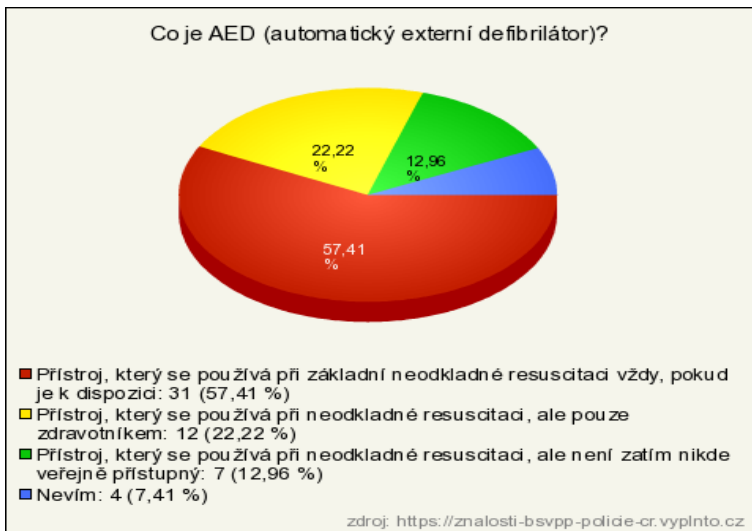
U této otázky jsem se chtěla dozvědět, zda respondenti ví, co si představit pod pojmem automatický externí defibrilátor. Mohli si vybrat jednu ze 4 odpovědí. Automatický externí defibrilátor je přístroj, který se používá při neodkladné resuscitaci, ale není zatím nikde veřejně přístupný, nebo je to přístroj, který se používá při základní neodkladné resuscitaci vždy, pokud je k dispozici, či je to přístroj, který se používá při neodkladné resuscitaci, ale pouze zdravotníkem, a nebo nevím. U této otázky byla správná odpověď pouze jedna. AED je přístroj, který se používá při základní neodkladné resuscitaci vždy, pokud je k dispozici.

Policie České republiky

Z grafu jsem se dozvěděla, že 57,41 % policistů zvolilo správnou odpověď. Dalších 22,22 % respondentů si myslí, že automatický externí defibrilátor je přístroj, který se používá při neodkladné

resuscitaci, ale pouze zdravotníkem, dalších 12,96 % respondentů vybralo taktéž špatnou odpověď, že AED je přístroj, který se používá při neodkladné resuscitaci, ale není zatím nikde veřejně přístupný. Našli se i 4 policisté, kteří ani neví, co je automatický externí defibrilátor.

Graf č. 21: Co je AED (automatický externí defibrilátor)?



Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

U strážníků jsem z výsledků zjistila, že 66,67 % z nich ví, že automatický externí defibrilátor je přístroj, který se používá při základní neodkladné resuscitaci vždy, pokud je k dispozici. Dalších celkem 12 respondentů zvolilo špatnou odpověď, a dokonce 5 strážníků neví, co označuje AED.

Graf č. 22: Co je AED (automatický externí defibrilátor)?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Komparací získaných výsledků jsem došla k závěru, že pracovníci bezpečnostních složek neznají základní prostředky pro poskytování první pomoci. Z výsledků obou dotazníků pouze více jak ½ dotazovaných ví, co je automatický externí defibrilátor. Dokonce se našlo celkem i 9 respondentů, kteří vůbec nevěděli, co je AED. Tyto výsledky mě zcela nepotěšily. Lidé by měli moc dobře vědět, co je automatický externí defibrilátor. O to víc, pokud se jedná o policisty a strážníky, kteří se u nehod a mimořádných událostí vyskytují velice často.

14. Jak manipulujeme s postiženým, jestliže máme podezření na poranění páteře?

V pořadí čtrnáctou otázkou jsem se chtěla dozvědět, zda policisté a strážníci znají správný postup, jak manipulovat se zraněnou osobou, jestliže mají podezření na poranění páteře. Dotazovaní si mohli zvolit jednu správnou odpověď. Na výběr měli opět ze 4 odpovědí: co nejšetrněji ho otočíme do stabilizované polohy, nebo se zraněným můžeme jakkoliv manipulovat, nehrozí žádné ohrožení života postiženého, či postiženému se při nutné manipulaci snažíme držet hlavu v ose těla a omezíme pohyby v oblasti páteře, nebo nevím. Správný postup, jak manipulovat s postiženým, u kterého máme podezření na poranění páteře je, že postiženému se při nutné manipulaci snažíme držet hlavu v ose těla a omezíme pohyby v oblasti páteře.

Policie České republiky

Ze získaných výsledků je patrné, že více jak ¾ odpovědí bylo správných. Dále 9,26 % respondentů vybralo špatnou odpověď, že postiženou osobu při podezření na poranění páteře co nejšetrněji otočí do stabilizované polohy. Poté se dokonce našli 2 policisté, kteří správný postup zcela neznají.

Graf č. 23: Jak manipulujeme s postiženým, jestliže máme podezření na poranění páteře?

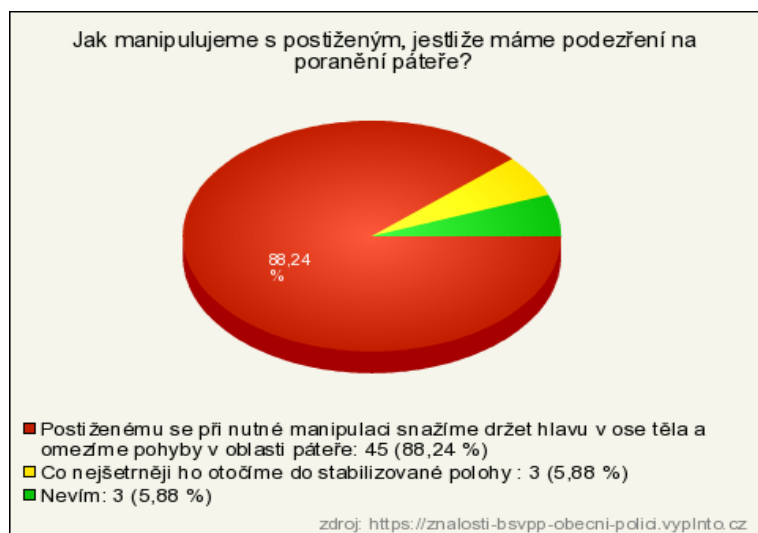


Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z výsledků jsem zjistila, že zde též více jak $\frac{3}{4}$ odpovědí bylo správných. Poté 3 strážníci zvolili odpověď, že by zraněnou osobu co nejšetrněji otočili do stabilizované polohy. A dle grafu 3 strážníci dokonce na moji položenou otázku odpověď nevěděli.

Graf č. 24: Jak manipulujeme s postiženým, jestliže máme podezření na poranění páteře?



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Zde jsem předpokládala, že minimálně 80 % odpovědí bude správných. Můj předpoklad se mi mile potvrdil. U obou dotazníků opravdu více, jak 80 % odpovědí bylo správných. Překvapující

pro mě bylo, že jak u policistů, tak i u strážníků se našli jedinci, kteří správný postup zcela neznají. Můj názor je takový, že každý pracovník bezpečnostních složek by měl moc dobře vědět, jak manipulovat s osobou, u které má podezření na poranění páteře, protože tito pracovníci se u nehod či jiných mimořádných událostí oproti jiným obyvatelům vyskytují velice často.

15. Při masivním krvácení:

Poslední otázka byla zaměřena na masivní krvácení. Touto otázkou jsem chtěla zjistit, zda dotazovaní ví, jak správně postupovat, když zraněná osoba masivně krvácí. Otázka byla uzavřená a byla možnost odpovědět pouze jednou variantou. První varianta byla, že při masivním krvácení nejprve provedeme kontrolu životních funkcí postiženého, vědomí a dechu. Druhá varianta, že ihned krvácení stavíme, nejlépe přiložením tlakového obvazu, a poslední variantou bylo, že vždy použijeme škrtidlo. Správná odpověď byla, že při masivním krvácení ihned krvácení stavíme, nejlépe přiložením tlakového obvazu.

Policie České republiky

Od policistů jsem se z výsledků dozvěděla, že 47 z nich zvolilo správnou odpověď. To znamená, že by při masivním krvácení ihned krvácení stavili, nejlépe přiložením tlakového obvazu. Zbylých 7 policistů zvolilo špatné odpovědi.

Graf č. 25: Při masivním krvácení:



Zdroj: vlastní průzkum

Obecní (městská) policie

Z níže uvedeného grafu jsem zjistila, že 45 strážníků vybralo z nabídky odpovědí tu

správnou. Zbýlých 5 respondentů zvolilo, že by při masivním krvácení vždy použili škrtidlo, což je špatná odpověď.

Graf č. 26: Při masivním krvácení:



Zdroj: vlastní průzkum

Komparace výsledků

Z výše uvedených grafů vyplývá, že většina odpovědí byla správných. Celkem se našlo 12 respondentů, kteří vybrali špatné odpovědi. U sestavování špatných odpovědí mi připadalo, že tyto odpovědi jsou zcela nevyhovující, ale bohužel se našlo několik respondentů, kteří si je opravdu vybrali.

7 ZÁVĚRY ŠETŘENÍ

Dotazník vyplnilo celkem 106 respondentů: 54 respondentů státní a 52 respondentů obecní policie. Podařilo se zachovat vyrovnanou strukturu dotazovaných (muži x ženy). Převažující počet respondentů byl ve věkovém rozmezí 18-30 let.

Porovnání průměrné doby vyplňování každého dotazníku ukázalo, že zaměstnanci Policie České republiky oproti zaměstnancům obecní (městské) policie vyplňování dotazníků zvládli rychleji o 6 vteřin.

Dotazník určený pro Policii České republiky vyplňovali ve větší míře policisté, kteří u bezpečnostní složky pracují méně než 2 roky, ale u dotazníku obecní (městské) policie dotazovaní dle výše uvedeného grafu u složky pracují více než 10 let a ve stejném počtu i taktéž méně než 2 roky.

Z výsledků je patrné, že nejvíce respondentů má středoškolské vzdělání. Z dotazníku, který vyplňovali policisté, vyplývá, že vysokoškolské vzdělání měla menšina, kdežto u dotazníku určeného pro strážníky, měla vysokoškolské vzdělání neúplná čtvrtina.

U policie České republiky je 44,23 % policistů ve svém zaměstnání proškolenáno pravidelně, minimálně 1x ročně. Dále 36,54 % policistů je proškolenáno nepravidelně či vůbec neví, 17,31 % policistů je ve své práci proškolenáno pravidelně, 1x za dva roky a 1 policista uvedl, že ve svém zaměstnání dokonce nikdy nebyl proškolen. U městské policie je 60,78 % respondentů ve svém zaměstnání proškolenáno pravidelně, minimálně 1x ročně, 23,53 % respondentů je proškolenáno nepravidelně, 11,76 % respondentů je proškolenáno ve své práci pravidelně, 1x za dva roky a 2 strážníci uvedli, že ve svém zaměstnání dokonce nikdy nebyli proškoleni. Zjištění, že se i u Policie České republiky a obecní (městské) policie najdou pracovníci, kteří ve svém zaměstnání nikdy nebyli proškoleni v oblasti poskytování první pomoci, považují za velmi negativní.

Celkem shodná byla délka absolvovaného školení. U této otázky jsem předpokládala, že přibližně 50 % respondentů zvolí variantu, že školení probíhá 1-2 hodiny. Můj předpoklad se dle výsledků potvrdil. Jak u Policie České republiky, tak i u obecní (městské) policie přibližně polovina respondentů odpověděla, že školení první pomoci v jejich zaměstnání opravdu probíhá 1-2 hodiny. Celkem 7 dotazovaných nebylo proškolenáno nikdy, což je alarmující. Myslím si, že v žádné bezpečnostní složce by se neměl vyskytovat pracovník, který nebyl proškolen v první pomoci.

Z analýzy výsledků dále vyplynulo, že pracovníci bezpečnostních složek se v první pomoci školí jak v teorii, tak i v praxi, protože při vzniklé nehodě nebo jiné mimořádné události každý člen bezpečnostní složky musí znát správný postup pro poskytnutí první pomoci a musí umět ihned zasáhnout. Více než 60 % dotazovaných je školenáno teoreticky i prakticky. U obou bezpečnostních

složek je bohužel více jak 25 % pracovníků školeny pouze teoreticky. Je povzbudivé, že většina dotazovaných z obou složek (kolem 75%) má zájem o další vzdělávání v oblasti první pomoci.

U Policie České republiky 41,51 % dotazovaných nikdy první pomoc zraněnému neposkytovalo, kdežto u obecní policie zhruba stejné množství dotazovaných první pomoc poskytovalo již několikrát. Z toho vyplývá, že strážníci první pomoc postižené osobě u vzniklé nehody nebo mimořádné události poskytují mnohem častěji.

Hypotéza č. 1, Pracovníci Policie České republiky mají lepší znalosti než pracovníci obecní (městské) policie, se nepotvrdila. V několika otázkách se zjišťovalo, zda respondenti znají základní pojmy, postupy a informace v oblasti první pomoci. Ve všech odpovědích vyšlo najevo, že vždy bylo více strážníků než policistů, kteří znali správné odpovědi na položené otázky.

Z výsledků také bohužel vyplývá, že znalosti pracovníků bezpečnostních složek v problematice poskytování nejsou vždy na dobré úrovni. Celkem 19 respondentů zvolilo špatnou odpověď v první vědomostní otázce, a dokonce 3 dotazovaní vůbec nevěděli, co je neodkladná resuscitace.

Někteří pracovníci neznají správný postup, jak by se zachovali, kdyby zraněný nedýchal, ani neznají správný postup neodkladné resuscitace, případně neví, co je automatický externí defibrilátor a jak by ho použili; neumí správně manipulovat s poraněným a krvácení zastaví vždy škrtidlem, což není správný postup.

Hypotéza č. 2, Úroveň znalostí v problematice poskytování první pomoci se zvyšuje při pravidelném školení pracovníků, se potvrdila. Pracovníci, kteří jsou pravidelně proškolení, odpovídali na teoretické otázky správně. Proto je pravidelné školení v této oblasti velmi důležité a potřebné, pro všechny bezpečnostní složky doslova nutné.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda jsou pracovníci bezpečnostních složek v praxi skutečně na poskytování první pomoci prakticky dostatečně a pravidelně připravováni, zda mají dostatek znalostí a dovedností a dodržují správné, standardní, doporučené postupy.

Pomocí dotazníkového šetření byly zjišťovány zejména znalosti základních postupů, pojmů a informací o poskytování první pomoci. Bakalářská práce ve své praktické části ukázala, že znalosti pracovníků Policie České republiky obecní policie v oblasti poskytování první pomoci nejsou na tak dobré úrovni, jak bychom předpokládali.

V úvodu bakalářské práce jsme si položili dvě hypotézy, které byly vyhodnoceny pomocí dotazníkového šetření. Sestavili jsme dva totožné dotazníky, které byly rozeslány pracovníkům Policie České republiky a pracovníkům obecní (městské) policie. Oba již zmíněné dotazníky byly položeny každé složce zvlášť.

První hypotéza se nepotvrdila. Pracovníci Policie České republiky nemají lepší znalosti než pracovníci obecní (městské) policie. V několika otázkách se zjišťovalo, zda respondenti znají základní pojmy, postupy a informace v oblasti první pomoci. Ve všech odpovědích vyšlo najevo, že vždy bylo více strážníků než policistů, kteří znali správné odpovědi na položené otázky. Bylo by potřeba zvýšit množství školení, jak u pracovníků Policie České republiky, tak u všech ostatních bezpečnostních složek. Tito pracovníci se u nehod a jiných mimořádných událostí vyskytují velice často a musí dobře znát postupy, základní informace a pojmy v problematice poskytování první pomoci.

Druhá hypotéza se potvrdila. Úroveň znalostí v problematice poskytování první pomoci se zvyšuje při pravidelném školení pracovníků. Pracovníci, kteří jsou pravidelně proškolení, odpovídali na teoretické otázky správně. Je zřejmé, že pravidelným školením se úroveň znalostí v oblasti poskytování první pomoci zvyšuje. Proto je pravidelné školení v této oblasti velmi důležité a potřebné, pro všechny bezpečnostní složky doslova nutné.

Ze získaných výsledků je vidět, že strážníci i policisté jsou v problematice poskytování první pomoci většinou proškolení pravidelně (minimálně 1x ročně), což je potěšující informace. Negativně překvapující je, že u obou bezpečnostních složek se najdou jednotlivci, kteří v této problematice zatím nikdy školení nebyli.

Neproškolení pracovníci neznají správný postup neodkladné resuscitace, případně neví, co je automatický externí defibrilátor a jak by ho použili; neumí správně manipulovat s poraněným a krvácení zastaví vždy škrtidlem, což není správný postup.

Školení musí probíhat také prakticky. Z výsledků je patrné, že až 25 % dotazovaných bylo v problematice poskytování první pomoci školeny pouze z teorie.

Doporučení do praxe, které vyplývá ze zjištěných výsledků, pracovníci bezpečnostních složek by měli být pravidelně (minimálně 1x ročně) proškolení v problematice poskytování první pomoci, a to jak teoreticky, tak prakticky, v rozsahu minimálně 1 - 2 hodiny, a zároveň by měly být ověřovány jejich znalosti a praktické dovednosti. Šetření ukázalo, že většina z nich má o další vzdělávání v této problematice zájem.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. Praha : Triton, 2008. 450 s. ISBN 978-80-7254-815-6.
2. FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část A: Základy první pomoci – náhlá onemocnění*. Tábor : Mimoni, 2012. 55 s. ISBN 978-80-260-2672-3.
3. FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část B: Základy první pomoci – úrazy*. Tábor : Mimoni, 2012. 55 s. ISBN 978-80-260-2672-3.
4. FRANĚK, O. a TRČKOVÁ, P. *Příručka první pomoci, část C: Jak učit základy první pomoci*. Tábor : Mimoni, 2012. 45 s. ISBN 978-80-260-2672-3.
5. HEJDA, J. *Bezpečnostní složky v ČR a jejich právní rámec*. Praha : Oeconomica, 2008. 36 s. ISBN 978-80-245-1480-2.
6. KELNAROVÁ J., SEDLÁČKOVÁ, J. a kolektiv. *První pomoc II: Pro studenty zdravotnických oborů*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2183-5.
7. KLEMENTA, B., KLEMENTOVÁ, O. a kolektiv. *Resuscitace*. 2. vydání. Olomouc : Epava, 2014. 280 s. ISBN 978-80-86297-47-7.
8. KOLEKTIV AUTORŮ. *Standardy první pomoci*. 2. přepracované vydání. Praha : Český červený kříž, 2012. 83 s. ISBN 978-80-87729-00-7.
9. MACEK, P. a kolektiv. *Bezpečnostní služby*. 2. doplněné vydání. Praha : Police history, 2008. 145 s. ISBN 978-80-86477-48-0.
10. MATEK, J., ZEMAN, M. a kolektiv. *První pomoc pro bakaláře*. Praha : Univerzita Karlova, 1. lékařská fakulta, 2012. 103 s. ISBN 978-80-260-3459-9.
11. TOMANOVÁ, J., KOPECKÝ, M. *Vybrané kapitoly z první pomoci*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 65 s. ISBN 978-80-244-4036-1.
12. VILÁŠEK, J. a kolektiv. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. 189 s. ISBN 978-80-246-2477-8.
13. WEBB, M. *First aid manual/The Authorised Manual of St. John Ambulance, St. Andrew's Ambulance Association, and the British Red Cross*. London : Dorling Kindersley, 1999. 288 s. ISBN 0-7513-0707-6.

Elektronické zdroje

1. ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vojenské hodnosti* [online]. Armáda České Republiky.cz, ©2008 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadaceskerepubliky.cz/vojenske-hodnosti/>>.

2. BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. *O nás* [online]. Bezpečnostní informační služba, [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<https://www.bis.cz/o-nas.html>>.
3. FRANĚK, O. *První pomoc a právo* [online]. Zachrannasluzba.cz, 2014 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zachrannasluzba.cz/zajimavosti/2014_prvni_pomoc_pravo.pdf>.
4. FRANĚK, O. *PRVNÍ POMOC nejsou žádné čáry, ale dokáže zázraky* [online]. Zachrannasluzba.cz, 2011 [cit. 2015-11-19]. Dostupné z WWW: <http://www.zachrannasluzba.cz/prvni_pomoc/prirucka/18.html>.
5. MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Armáda České republiky* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, ©2004-2014 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/technika/default.htm>>.
6. MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Armáda České republiky se představuje* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, ©2004-2014 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=5090>>.
7. MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Vojenská policie* [online]. Ministerstvo obrany České republiky, ©2004-2014 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide/vojenska-policie-105855>>.
8. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Působnost ministerstva* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2015 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>>.
9. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Úvod do problematiky obecní (městské) policie* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.
10. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Úvod do problematiky obecní (městské) policie* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>>.
11. POLICIE ČR. *O Policii ČR* [online]. Policie ČR, ©2015 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>.
12. PORUBA OSTRAVA. *Bezpečnostní složky* [online]. Úřad městského obvodu Poruba, [cit. 2016-01-17]. Dostupné z WWW: <<https://poruba.ostrava.cz/cs/informacni-rozcestnik/bezpecnost-a-doprava/bezpecnostni-slozky>>.
13. POLICIE ČR. *Vojenská policie* [online]. Policie ČR, ©2016 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/vojenska-policie/>>.
14. PRVNÍ POMOC FAKULTA SPORTOVNÍCH STUDIÍ MASARYKOVY UNIVERZITY.

Všeobecné zásady poskytování první pomoci [online]. Brno: Fakulta sportovních studií MU, 2008 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/fsps/ps09/pomoc/web/pages/zasady-poskytovani-prvni-pomoci.html>>.

15. ÚŘAD PRO ZAHRANIČNÍ STYKY A INFORMACE. *Naše historie* [online]. Úřad pro zahraniční styky a informace, 2014 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.uzsi.cz/cz/nase-historie.html>>.

16. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Cíle a poslání VS ČR* [online]. Vězeňská služba České republiky, ©2012 [cit. 2015-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/cile-a-poslani-vs-cr-6124>>.

17. VOJENSKÉ ZPRAVODAJSTVÍ. *Kdo jsme* [online]. Vojenské zpravodajství, ©2013 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.vzcr.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>>.

Legislativní zdroje

1. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 9. února 2009 zákon trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. ISSN 1211-1244.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. I - Dotazník

Příloha č. II - Obrázky

Příloha č. I: Dotazník k praktické části bakalářské práce

Vážení,

jmenuji se Iveta Šilhánková, jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Bezpečnostně právní činnost na VYSOKÉ ŠKOLE EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, o.p.s. v Příbrami. Pro ukončení studia zpracovávám bakalářskou práci na téma: „Znalosti pracovníků bezpečnostních složek v oblasti poskytování první pomoci.“

Chtěla bych Vás požádat o vyplnění mého dotazníku, který je zcela dobrovolný. Správné odpovědi prosím označte. Ujišťuji Vás, že tento dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou použity pouze k vypracování mé bakalářské práce.

Velice Vám děkuji za Vaši ochotu, trpělivost a čas při vyplňování dotazníku.

Iveta Šilhánková, DiS.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a. Muž
- b. Žena

2. Jaký je Váš věk?

- a. 18 – 30 let
- b. 31 – 45 let
- c. 46 a více let

3. Jak dlouho pracujete v bezpečnostních složkách?

- a. Méně než 2 roky
- b. 2 - 10 let
- c. Více než 10 let

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a. Základní
- b. Střední
- c. Vyšší odborné
- d. Vysokoškolské

5. Jak často jste v rámci svého zaměstnání proškolen/a v problematice poskytování první pomoci?

- a. pravidelně, minimálně 1x ročně

- b. pravidelně, 1x za dva roky
- c. nepravidelně/nevím
- d. nikdy jsem v rámci zaměstnání nebyl/a proškolen/a

6. Jak dlouho školení první pomoci probíhá?

- a. méně než hodinu
- b. 1 - 2 hodiny
- c. 3 a více hodin
- d. nikdy jsem v rámci zaměstnání nebyl/a proškolen/a

7. Školení se skládá z teorie, praxe či kombinací teorie a praxe (praktického nácviku)?

- a. pouze teorie
- b. teorie i praxe
- c. nikdy jsem v rámci zaměstnání nebyl/a proškolen/a

8. Měl/a byste zájem o další vzdělávání v oblasti první pomoci?

- a. Ano
- b. Ne

9. Ocitl/a jste se někdy v situaci, kdy jste musel/a poskytnout první pomoci?

- a. Jednou
- b. Několikrát
- c. Nikdy

10. Co je neodkladná resuscitace?

- a. Metoda, jejímž cílem je oddálit klinickou smrt a zamezit nevratnému poškození mozku
- b. Napomáhá k dodání okysličené krve do končetin zraněného
- c. Slouží k masáži všech vnitřních orgánů důležitých k přežití postiženého
- d. Nevím

11. Jak se zachováte, když zraněný nebude dýchat?

- a. Zavolám 155 a poté zahájím resuscitaci
- b. Postiženému zkontroluji ústní dutinu, záklonem hlavy uvolním dýchací cesty, zavolám 155 a následně zahájím resuscitaci
- c. Zavolám 155, s postiženým nemanipuluji a pouze vyčkám na příjezd záchranářů

d. Nevím

12. Jak správně provádíme neodkladnou resuscitaci dospělého?

- a. Vždy v poměru 30:5 umělým dechům
- b. Nepřetržitou masáží srdce 100-120x za minutu nebo v poměru 15:2 umělým dechům
- c. Nepřetržitou masáží srdce 100-120x za minutu nebo v poměru 30:2 umělým dechům
- c. Nevím

13. Co je AED (automatický externí defibrilátor)?

- a. Přístroj, který se používá při neodkladné resuscitaci, ale není zatím nikde veřejně přístupný
- b. Přístroj, který se používá při základní neodkladné resuscitaci vždy, pokud je k dispozici
- c. Přístroj, který se používá při neodkladné resuscitaci, ale pouze zdravotníkem
- d. Nevím

14. Jak manipulujeme s postiženým, jestliže máme podezření na poranění páteře?

- a. Co nejšetrněji ho otočíme do stabilizované polohy
- b. Se zraněným můžeme jakkoliv manipulovat, nehrozí žádné ohrožení života postiženého
- c. Postiženému se při nutné manipulaci snažíme držet hlavu v ose těla a omezíme pohyby v oblasti páteře
- d. Nevím

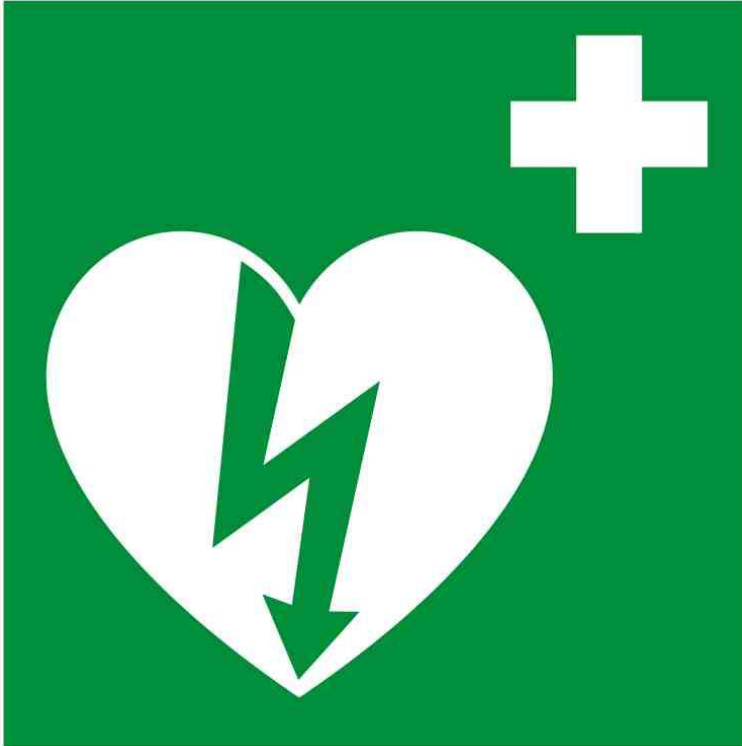
15. Při masivním krvácení:

- a. Nejprve provedeme kontrolu životních funkcí postiženého, vědomí a dechu
- b. Ihned krvácení stavíme, nejlépe přiložením tlakového obvazu
- c. Vždy použijeme škrtidlo

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Příloha č. II: Obrázky

Obrázek č. 1: Mezinárodní symbol označující veřejně přístupný automatický externí defibrilátor¹⁵³



¹⁵³ Český červený kříž - Oblastní spolek ČČK Hradec Králové [online]. 2014 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z WWW: <http://www.cckhk.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=627:automaticky-externi-defibrilator-pro-vai-akci&catid=18:o-do-zorech&Itemid=140>.

Obrázek č. 2: Automatický externí defibrilátor¹⁵⁴



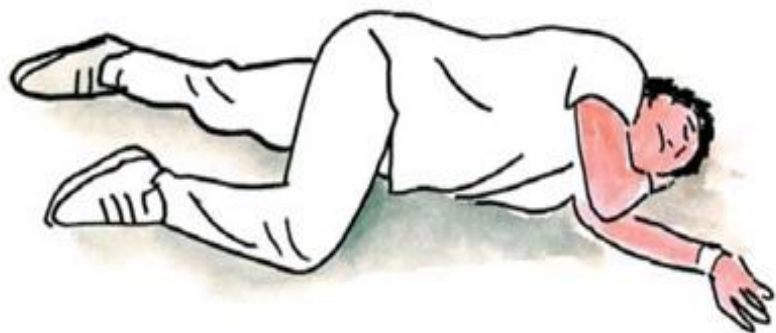
Obrázek č. 3: Národní tísňová čísla¹⁵⁵

	HASIČI	☎ 150
	LÉKAŘSKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA	☎ 155
	POLICIE	☎ 158
SOS TÍSŇOVÁ LINKA		☎ 112

¹⁵⁴ Asker s.r.o. [online]. 2016 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.asker.cz/automaticky-externi-defibrilator-cardiaid#cookie>>.

¹⁵⁵ Oficiální stránky městyse Náměšť na Hané [online]. 2016 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.namestnahane.cz/zivotni-situace/>>.

Obrázek č. 4: Stabilizovaná poloha¹⁵⁶



¹⁵⁶*codelat.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranaobyvatel.cz/codelat-cz/index.php?detail=12>>.

Obrázek č. 5: Visačka pro HPZ – karta pro lékařské třídění a identifikaci při hromadném postižení zdraví¹⁵⁷

DIAGNOSA

Vědomí
O.K. ↓

Dýchání
O.K. ↓

Oběh
O.K. ↓

Pac. č. **M 496**

TRÍDENÍ

Terapie: I (red), IIa (blue), IIb (blue), III (yellow), IV (green)

Priorita transp.: IIa, IIb

Čekání: III, IV

Lékař: _____

DOPRAVCE

Pac. č. **M 496**

Odd.: _____

ZZS

Pac. č. **M 496**

Vůz č.: _____

¹⁵⁷ Zdroj ZZS PK, 2008

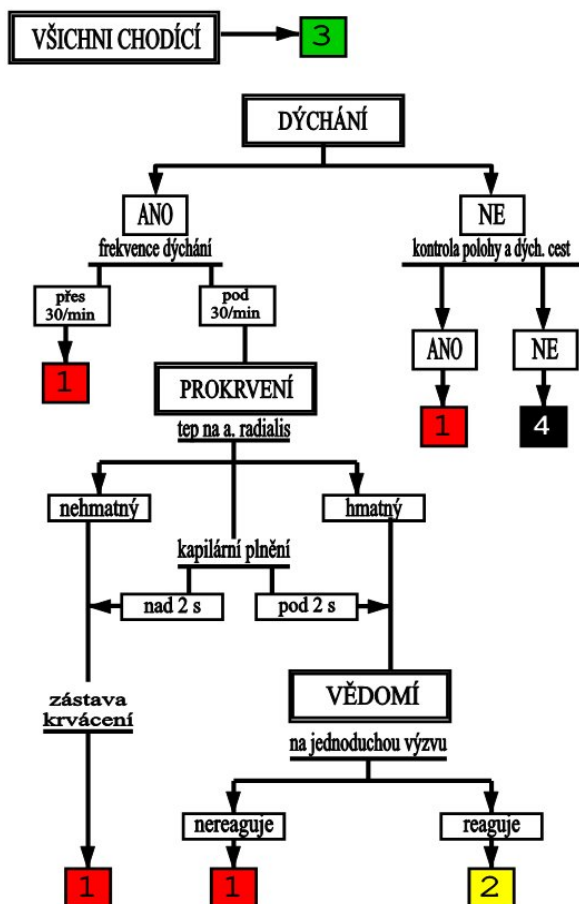
Obrázek č. 6: Visačka pro HPZ – karta pro lékařské třídění a identifikaci při hromadném postižení zdraví¹⁵⁸

The card is divided into several functional areas:

- THERAPIE (THERAPY):** A vertical column on the left containing a checklist of medical interventions:
 - O₂
 - Intubace
 - Ventilace
 - Pleurální drenáž
 - Zástava krvácení
 - Infúze
 - Léky
 - Znehybnění
 - Dekontaminace
- POTVRZENÍ PROVEDENÍ (CONFIRMATION OF TREATMENT):** A vertical column on the right with 15 checkboxes, each connected to a treatment item in the 'THERAPIE' column by a horizontal line.
- Orientation:** Two small boxes labeled 'vpravo' (right) and 'vlevo' (left) are positioned between the 'THERAPIE' and 'POTVRZENÍ PROVEDENÍ' columns.
- Additional Information:** At the bottom of the main card area, there are fields for 'Odd.' (Department) and 'Transp. prostředek' (Transportation method).
- Notes:** Two separate orange boxes at the bottom of the card are labeled 'Útržek pro dopravce Poznámky:' (Fragment for driver Notes:) and 'Útržek pro ZZS Poznámky:' (Fragment for EMS Notes:). Each note box contains a dashed line and a small circular icon with a checkmark.

¹⁵⁸Zdroj ZZS PK, 2008

Obrázek č. 7: Třídění raněných StaRT¹⁵⁹



- **č. 3 – zelená (samostatný odchod ze zóny nebo se vzájemnou pomocí)**
 - oběti se hlasitě osloví: „Všichni, kdo mě slyší a mohou chodit přijdte ke mně!“,
 - označí se zeleným štítkem a odvedou se členem transportní skupiny mimo nebezpečnou zónu k ošetření,
- **č. 4 – černá (mrtví, poranění neslučitelné se životem), označí se a ponechají na místě nálezu,**
- **č. 1 – červená (neodkladná první pomoc a přednostní transport)**
 - **zhodnotí se stav dýchání, prokrvení a vědomí (viz schéma),**
 - **zranění jsou v kritickém stavu, mohou přežít jenom tehdy, dostanou-li neodkladnou první pomoc a provedení život zachraňujících úkonů v nejkratším možném čase zastavením masivního krvácení zprůchodněním dýchacích cest záklonem hlavy, potom jsou určeni k přednostnímu transportu,**
- **č. 2 – žlutá (neodkladná první pomoc a transport až po č. 1)**
 - **zhodnotí se úroveň dechu, úroveň prokrvení a vědomí (viz schéma),**
 - **zranění nejsou v kritickém stavu (dechově i oběhově stabilní) a nevyžadující okamžitý transport, přežití raněných je velmi reálné, bude-li poskytnuta odborná pomoc do jedné hodiny od vzniku poranění**

¹⁵⁹armytcce [online] 2012. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z WWW: <<http://armytcce.webnode.cz/tactical-combat-casualty-care/trideni-zranenych/>>.